ԱՐՏԱՍՈՒՆ

SARDARABAD

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

BUENOS AIRES
AÑO XV
Nº 549
Miércoles
8 de
Noviembre
de
1989

DECLARACION DE O.D.L.A.

Todos los armenios deben ser solidarios con Armenia y Artsaj

Desde febrero de 1988, los hechos que se suceden en Armenia y Artsaj, unto con nuevos hechos en la Unión Soviética, han colocado a nuestro pueblo en una situación totalmente nueva que, unido a las consecuencias del remoto de diciembre, la han tornado más y más complicada, al punto que ahora constituyen una nueva etapa de nuestra historia.

Por décadas, bajo el opresivo domio de la Unión Soviética, las contraicciones entre el Estado y las aspiraones nacionales de sus repúblicas nstituyentes y entidades federadas, así como sus grandes diferencias étnicas, fueron estrechamente tapadas y, por ello, esas diferencias no llegaron a constituirse en un abierto antagonismo.

Pero ese no es el caso hoy, en que la Unión Soviética ha abierto una brecha en la búsqueda de su democratización y de nuevos mecanismos administrativos.

Hay señales de que la Unión Soviética está yendo rápidamente hacia su transformación en un Estado administrativo, donde la voz y la influencia de sus repúblicas quiere ser claramente valorada en su poder e influencia política y económica.

Con su actual potencialidad, Armenia está lejos de asegurar a nuestro pueblo una influencia que garantice la realización de nuestras aspiraciones nacionales e intereses básicos ya que debe, en este momento, garantizar la seguridad física de nuestro pueblo y, en segundo lugar, el bienestar de su gente. Mientras tanto, las repercusiones por el movimiento de reunificación de Artsaj mostraron, una y otra vez, que Armenia vive bajo tales condiciones geopolíticas que comprometen seriamente su existencia.

Un país que recibe el 85 % de sus mercancías a través del ferrocarril que pasa por Azerbaidján, y un pueblo que está decidido a realizar la reunificación de Artsaj con Armenia, están sufriendo las consecuencias de un bloqueo económico. Y esto, a la luz de los hechos presentes, nos muestra que de los tres países vecinos, no nos entendemos con Turquía, no tenemos todavía relaciones con Irán, y, a despecho de las amistosas y buenas intenciones del pueblo georgiano, no podemos pasar mercaderías a través de Georgia porque ella no puede satisfacer todas las necesidades de nuestro pueblo en Armenia.

Al presente, la autosuficiencia económica de Armenia y de Artsaj es prioritaria para nuestro pueblo. Es un problema que pide inmediata solución.

Necesariamente, nosotros vemos la solución de este problema en la diáspora.

Las comunidades de Norteamérica y Europa representan una esperanzada base de poder, especialmente por sus posibilidades económicas. Este poder potencial, si se utiliza adecuadamente, puede transformarse muy bien en influencia política.

Ultimamente, industriales armenios y hombres de negocios, han sacado ventajas de la política soviética de reestructuración económica y se han embarcado en el establecimiento de empresas y fábricas en Armenia. Estas empresas deben coordinarse, a fin de que ellas resulten más productivas y fructíferas; de otra manera podrían no ser suficientes.

La Diáspora debe tener aquí máxima y total participación en el programa a largo plazo de convertir a Armenia y a Artsaj en económicamente autosuficientes. Para lograr este fin es necesario que todos los armenios, individualmente y con sus organizaciones, participen en este programa a través de las distintas ramas de solidaridad con los Comités de Armenia y Artsaj. Las actividades de cada rama local pueden ser coordinadas por una central: un cuer-

(Cont. en Pág. 4)

El criminal bloqueo continúa

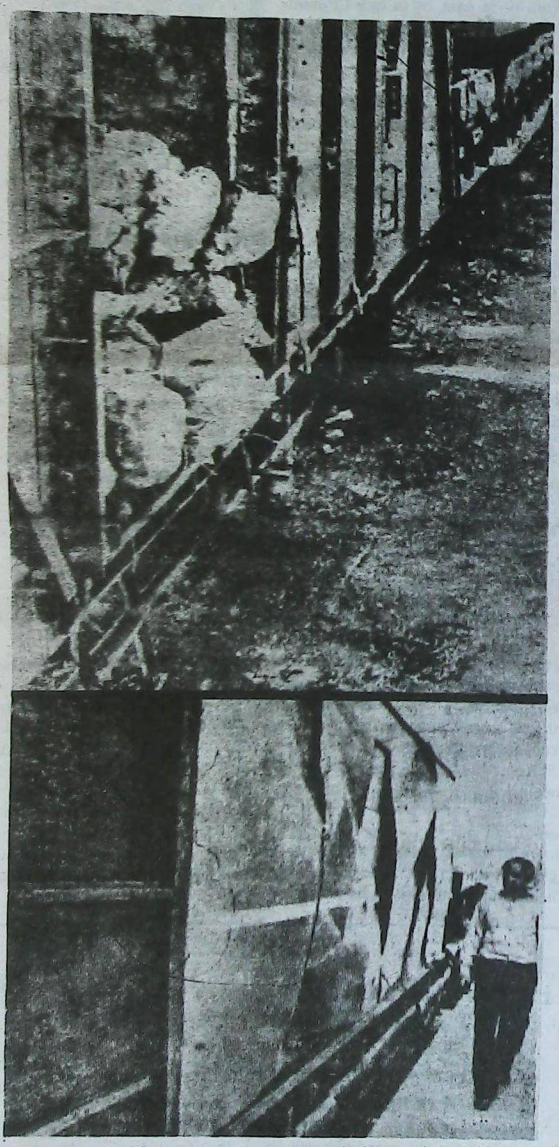

Contrariamente a las declaraciones y promesas de los azeríes, el bloqueo de Armenia y Artsaj continúa y ya ha entrado en su segundo mes. Un tren al que se le permitió entrar en Armenia llevaba una carga de papas putrefactas; otro mostraba el vandalismo cometido en casas prefabricadas destinadas a los sobrevivientes del terremoto, las que llegaron destruídas. Mientras tanto, los trenes permanecen inactivos en las estaciones. Las fotografías son fiel testimonio de ello.

Armenia al Día

Aquí vivió Yeghishé Charents

Nuevamente se reabrió la Casa Museo del destacado poeta armenio Yeghishé Charents, nacido en 1897 y desaparecido en 1937. La afluencia de visitantes volvió a renovarse en forma constante, siendo de destacar que el Museo se enriqueció con materiales nuevos, tales como manuscritos del poeta, fotos de sus allegados, libros de su biblioteca personal.

Esta es la casa en la que Charents pasó los últimos años de su vida, compuso un ciclo de sonetos y el célebre poema **España**.

Libro sobre el terremoto de Armenia

Un libro titulado **Llevaré tu dolor**, escrito por el periodista moscovita David Gai, y editado en idioma ruso en la capital soviética, ofrece una historia desgarrante sobre el desastre natural acaecido en Armenia en diciembre pasado.

Casualmente el autor se encontraba en la zona de catástrofe el día en que ocurrió la tragedia, lo cual permitirá a sus lectores seguir, día por día, los hechos ocurridos allí.

Este libro está siendo traducido al armenio y pronto se editará en ese país.

Kirovagán será marca de tornos

La compañía inglesa Harrison acaba de entregar a la planta de máquinas de alta precisión, existente en Kirovagán, la documentación técnica para que pueda producir los tornos Trainer. La fábrica está dispuesta a iniciar esta producción en serie a principios del año noventa, donde los tornos saldrán ya con la marca Kirovagán.

Según el contrato firmado, la compañía inglesa se ocupará de instruir a los ingenieros y operarios armenios que tendrán a su cargo la producción de esta pieza de precisión.

Fundación "Niños de Armenia"

Con el propósito de prestar ayuda a los niños damnificados por el terremoto, acaba de crearse en Erevan la Fundación Niños de Armenia, que tiene por finalidad principal ayudar a los huérfanos e inválidos hasta que lleguen a la edad de 16 años.

Es presidenta honoraria de la institución la poetisa Silva Gabudikian, quien instó a sus compatriotas a participar activamente en esta obra.

Las donaciones pueden hacerse en la cuenta corriente 707606 del Banco Zhilsotsbank de Erevan.

Nuevos manuscritos en Madenatarán

Un manuscrito que representa un rollo-talismán con más de 200 años de existencia ha sido presentado, después de su restauración, en la sala de exposiciones del Madenatarán, manuscritoteca de antiguos documentos armenios.

Una nota anexada a este manuscrito testimonia que el mismo fue realizado en Marash bajo los auspicios de la Iglesia Armenia. Durante largos años fue cuidadosamente conservado por el pedagogo de Aleppo, Tigran Keshishian, quien siempre soñó con entregarlo personalmente a su Patria, lo que no pudo hacer a raíz de su fallecimiento prematuro. Sin embargo, sus familiares dieron cumplimiento a su voluntad.

El Madenatarán contiene en la actualidad unos 15.000 manuscritos, número que crece constantemente a raíz del aporte que realizan los armenios residentes en el extranjero.

120° aniversario de Gomidas y Tumanian

En celebración del 120° Aniversario del natalicio del compositor Gomidás y del poeta Hovhannes Tumanian, acaba de inaugurarse en Erevan una exposición del libro en la cual, entre otras cosas, se destacan las ediciones extranjeras de los libros de Tumanian, así como las mismas ediciones de las obras de Gomidas y los trabajos de los especialistas que investigan la creación de estos clásicos de la cultura nacional.

El General Antranik en una calle de Erevan

El nombre ya legendario del General Antranik Ozanian, mundialmente conocido como el General Antranik, será dado a la calle céntrica de uno de los nuevos barrios residenciales levantados en Erevan. Además el héroe armenio tendrá allí un monumento erigido a su memoria.

Jachkars de hace 10 siglos

Los jachkars recientemente hallados al noreste de Armenia, datan del siglo X.

Son cruces con inscripciones estilizadas que se han conservado en perfecto estado, durante diez siglos, en dos monumentos de tres metros de altura.

Como se sabe los jachkar son monumentos típicos del arte nacional armenio, levantados para conmemorar fechas históricas y religiosas.

Canto a Armenia

Esta poesía tiene por objeto fundamental rendir el más cálido y emotivo homenaje a todos nuestros antepasados, que sufrieron toda clase de torturas y vejaciones a manos del imperio otomano, en el año 1915.

Desde una angustiosa alborada
con una espada siniestra,
quiso el destino implacable
tronchar mi larga existencia.

Muerte, destrucción y guerras,
el más cruento Genocidio,
tuvo que soportar el Pueblo
a principios de este Siglo.

Se estremeció el Universo
por la matanza de inocentes
y ese dolor sigue lloviendo
en el cáliz de su vientre.

Mujeres, niños, ancianos,
sufrieron terribles martirios,
el sanguinario otomano
aplicaba aberrantes castigos.

Masacraron a nuestros abuelos,
desterraron a nuestros padres,
matar y matar sin piedad alguna
era el gran placer de esos salvajes.

Rechazaron todos los reclamos
por devastaciones perversas,
el instinto de aquellas bestias
ante el mundo quedó expuesto.

¿Por qué los Derechos Humanos
no dictaron su sentencia,
por las atrocidades cometidas
a nuestra pacífica existencia?

La savia de indefensos seres
que a raudales desbordaba,
sobre esos desolados campos
Se fue cubriendo con sangre humana.

Y entre aquel desierto estéril,
mudo, absorto y sorprendente,
esa sangre se transformó en una flor.
¡Blanca, Pura y Resplandeciente!

Recibió el nombre de ¡SHUSHAN!
Por un mandato divino;
consagrada como la Flor Nacional,
nos motiva para vivir siempre unidos.

Su gérmen se extendió por los cerros,
el monte, los llanos, cruzó los mares
y se multiplicó por doquier,
sin claudicar sus nobles ideales.

También debieron emigrar de la Patria,
abandonando Derechos y Bienes
y hoy los Armenios son distinguidos
en todos los Continentes.

A pesar de inolvidables agravios
que ensangrentaron auroras,
con cinco mil años de historia
se hallan hermanados con la Diáspora.

Como esa maravillosa ¡SHUSHAN!
Símbolo de eterna pureza,
los Armenios demuestran ante el mundo
su gran capacidad e inteligencia.

Ni el rugir de los cañones;
ni la soberbia de los imperios.
¡Jamás! ¡Jamás! Podrán doblegar,
el espíritu de los Armenios.

SURP MESROB está presente
en la expresión de la raza
y su Apostolado concentra:
¡Amor, Respeto y Perseverancia!

¡HAIASTAN!
Desde estos lejanos horizontes,
llegue nuestro abrazo fraternal,
por ser herederos de tu estirpe,
te declaramos: ¡MADRE INMORTAL!

SERGIO BARSAMIAN

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

Comisión de Damas
- Fecha Reservada -
Cena Anual
24 de Noviembre de 1989

Consultas y Reservas:

Armenia 1322 - Tel.: 773-2820

Cenas de los viernes
Promoción 1990

Los padres y madres de alumnos de esta promoción del Instituto Marie Manoogian, han tomado a su cargo las tradicionales *"Cenas de los viernes"*, con la coordinación general del conocido gourmet Nubar Barssamian.
Se invita a todos cuantos quieran disfrutar de los más deliciosos platos armenios.

Asesoria técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

SEGUROS GENERALES L LAMAS

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

Bme. Mitre 777 7° B. Capital
TE. 49-1942/1886

Líderes de ODLA solicitaron autorización para tender un puente aéreo entre USA y Armenia

La continuación del bloqueo contra Armenia y Artsaj, por parte de Azerbaidján, lo que ha creado una crítica situación, ha impelido a los líderes de ODLA a iniciar una amplia acción de contactos con otras organizaciones armenias y sus líderes, a fin de adoptar las medidas necesarias para ayudar a los armenios de dicha región.

De comun acuerdo, se decidió apelar al gobierno soviético solicitando autorización para tender un puente aéreo que permita proveer de alimentos y medicinas al pueblo de las áreas afectadas.

El embajador del soviet en Washington, Y. Dubinin, se reunió a este efecto con los líderes de dichas organizaciones. La reunión tuvo lugar en la sede de la embajada el jueves 12 de octubre y se prolongó durante 90 minutos, participando de la misma el Dr. A. Geondjian, la Sra. Louise Simone, el Sr. H. Hovnanian, el Arzobispo M. Ashdjian, el Rev. Padre Kh. Barsamian, el Sr. D. Harutiunian, el Sr. R. Vartian, Sras. A. Balian y S. Simonian y el Sr. D. Yunuvshakian.

El principal tema tratado fue el bloqueo económico de Armenia y Artsaj por parte de Azerbaidjan, así como la continua agresión de azerbaidjanos contra armenios en Artsaj y zonas fronterizas. Los visitantes manifestaron también su preocupación ante la actitud tolerante de las autoridades de Moscú en la virtual declaración de guerra de una república soviética contra otra.

Los representantes han hecho un llamado para que se arbitren medios de pacificación, a fin de resolver esta crisis.

Como solución urgente demandan de las autoridades soviéticas la autorización pertinente para que, en Armenia y en Artsaj, puedan descender aviones integrantes de un puente aéreo que provea a Armenia y a Artsaj de medicinas, alimentos y otros suministros urgentemente necesitados por el pueblo armenio.

Gharabagh: el difícil camino de lo deseable y lo posible

Segunda parte

Dr. Patricio Miguel Asensio Vives

La política es una de las disciplinas que reconoce varias acepciones, pero una de las más acertadas y vigentes es la que resulta ser **"el arte de lo posible"**. Los conflictos históricos y/o actuales tienen dos salidas: se resuelven por la vía de la fuerza (contienda militar u otros medios violentos) o por la vía de la política (la utilización de medios y formas diplomáticas). En la elección de esta últimas alternativa, que es la más razonable, las partes no pueden, no deben, desechar los datos históricos que emergen de la realidad pretérita.

En un mundo bipolar, aunque mucho más distendido de lo que aparenta ser, la viabilidad inmediata de una consulta al pueblo armenio para que exprese su autodeterminación -tanto en lo que hace a su futuro como república federada, como en el segmento particular de Nogorni Gharabagh- parece utópica. No obstante, el objetivo sigue o debe seguir siendo ése, aún cuando se conceda a las circunstancias de la realidad que la oportunidad todavía no está cercana y que hay que moverse con el uso de las herramientas políticas hacia su consecución.

Entre los planteos intransigentes manifestados por el vocero del Comité Gharabagh:'reintegración de Artsaj a la R. S. S. de Armenia, ya', y la posición sostenida por el poder central estatal y el PCUS de Moscú (con la complacencia de parte del Estado y del PC de Armenia), hasta hace un tiempo inconciliables, se ha abierto desde hace unos meses una nueva y esperanzada expectativa, a través de la apertura de una tercera posibilidad hacia el futuro, en favor del pueblo armenio.

Dos palabras que se vienen utilizando en la Unión Soviética -"perestroika" y "glasnost"- desde abril de 1985, y que ya se han incorporado, no solamente en el diccionario político soviético sino también en el léxico cotidiano de la política internacional, y bajo ese marco y como respuesta a la presión constante de la reacción popular de Gharabagh y de Armenia, que ha venido incrementándose constantemente, sin perjuicio de que las autoridades centrales siguen manteniendo la misma posición con relación al traspaso de esa región autónoma, han resuelto realizar una serie de reformas positivas, imprevisibles años atrás. Efectivamente, junto a la significativa inversión de capitales a fin de restaurar el atraso económico-social y educativo-cultural de dicha región, mediante la admisión casi irrestricta de la cultura armenia en Gharabagh, por medio de emisiones directas y diarias de la radio-televisión de Erevan, construcción de establecimientos educacionales, culturales, deportivos, complejos fabriles, etc. en forma masiva e intensa; hace poco, por decisión del Soviet Supremo de la URSS, la región autónoma de Nogorni Gharabagh se halla bajo la directa administración del poder central. Esto último y sin ánimo especulativo, significa un jalón más, aún con sus errores coyunturales, hacia la justa y definitiva reintegración de Gharabagh a Armenia.

Por otra parte, hace pocas semanas, por resolución del Consejo del Soviet Supremo de la R. S. S. de Armenia, del 26 de mayo de año en curso, se ha reconocido la fecha del 28 de mayo de 1918 como el Día de la Restauración de la Soberanía Armenia y la consideración de la bandera tricolor (rojo, azul y naranja) como símbolo nacional armenio.

Después de casi 70 años, el Estado soviético armenio ha admitido una realidad histórica incontrastable como el reconocimiento de dicha bandera como enseña nacional histórica, y dió el justo valor a la fecha de la declaración de la República Armenia después de la gesta victoriosa militar y popular de la Batalla de Sardarabad.

Ambos acontecimientos pueden apreciarse inseparablemente. Los dos participan en la lucha reivindicatoria que la armenidad (diáspora y Patria) han intensificado, de acuerdo con sus propias reglas de juego, en los últimos años transcurridos. Por un lado se tiende a la reunificación de un territorio ancestralmente armenio y, por el otro, a la afirmación de sus valores histórico-culturales y políticos, cual es la recuperación de la personalidad, de su unidad de destino en lo universal.

Todo lo acontecido hasta ahora son pasos, etapas, que el transcurso del tiempo y el uso inteligente de los medios políticos y de las circunstancias internacionales, nacionales y federales propicias, deben profundizarse e intensificarse, hasta lograr la íntegra realización de todos los ingredientes de aquel gran objetivo planteado al inicio de este modesto trabajo y, lo principal, la libre expresión en la mayor dimensión posible, por la efectiva aplicación del principio de la autodeterminación de los pueblos, al cual nos hemos referido más arriba y la que consagra expresamente la Constitución de la URSS vigente.

Hacia lo deseable, desde lo posible, por la coincidencia de los factores favorables de la realidad y la sensata movilización de los armenios, significa no renunciar a las metas anheladas. Pero tampoco debe significar abortarlas por irreflexivos apresuramientos. Es decir, avanzar en las pequeñas conquistas logradas, en forma moderada, pacífica pero firme a la vez, sin actitudes exasperantes e inflexibles, que por la manifestación de temperamentos impacientes e irascibles, hagan perder de una vez y en su totalidad los triunfos conseguidos.

La modificación sustancial por la que atraviesa la situación político-ideológica en la U.R.S.S. (condicionante de la mutaciones a producir por los armenios en su territorio) ha tenido bastante que ver con aquellos logros. En consecuencia, importa consolidarla, apuntalarla, para tornarla sólida y fuerte e inquebrantable, aún cuando hipotéticamente puedan cambiar esas condiciones en el futuro. La ruptura, la apelación a la fuerza o a forzar los acontecimientos, pondría en peligro estos avances, tornando, seguramente, en casi inalcanzable la consecución de lo deseable.

Por otro lado, es más evidente que aún cuando las naciones occidentales vieran con simpatía una progresiva soberanía de la República de Armenia, nadie la respaldará si ello importara quebrar el fatigoso y complicado proceso mundial de entendimiento y distensión en pos de la seguridad y la paz mundial protagonizado por las dos superpotencias, si se ha reflejado esa experiencia política como producto de arrebatos intempestivos o episodios de fuerza. Pero sí respaldarán firmemente la progresiva marcha hacia mayores libertades políticas-culturales, reafirmación nacional y autonomía creciente en relación al poder central por parte del Estado y del pueblo de Armenia, mediante el aprovechamiento de las actuales contingencias que ofrece la reestructuración y la apertura en el seno de la comunidad soviética.

Creo que la solidificación de esa etapa de democratización para la vida de los pueblos soviéticos -y obviamente del pueblo armenio- dentro de la URSS, puesto que acercará antes de lo previsto, que la posibilidad de plebiscitar en Nogorni Gharabagh su destino irrenunciable junto con el resto de la República de Armenia, se haga una realidad como una salida natural y justa a la cuestión, aún cuando pueda preverse por un tiempo relativamente prolongado, el régimen administrativo temporal, al que hemos aludido más arriba, como algo intermedio y diferenciado, justamente para no provocar como contrapartida reacciones de encono y violencia por parte de Azerbaidján.

La paciencia es una virtud de los buenos gobernantes y de los pueblos dignos, por lo que no es aventurado afirmar, que llegará el momento en que el pueblo armenio de la República y de Gharabagh, puedan ejercer el legítimo derecho a la autodeterminación.

Cuando llegue ese día de ese histórico pronunciamiento del pueblo armenio, esa fecha será indudablemente consecuencia de la preseverancia en política de lo posible, y habrá llegado el objetivo de lo deseable con mucho menos sufrimiento (cuya deuda pesa todavía para con el pueblo armenio en la conciencia universal) y que con mucho tiempo, paciencia e inteligencia, también sobrevendrá algún día como suceso natural.

Es problable, pese a lo que legítimamente muchos armenios de la diáspora desean y esperan de sus connacionales de la Armenia, que ésta no se separe de la Confederación Soviética y así lo decida el pueblo de la República, manteniendo las mayores libertades y mayor grado de autonomía de que más haya tenido en toda su historia soviética. Pero tal vez no, y decida por su separación y el ejercicio pleno de su soberanía nacional.

En ambos casos, el pueblo armenio habrá optado (por primera vez en la historia moderna universal) y, en el uso libre e irrestricto del derecho de autodeterminación, transitará en paz por el difícil camino entre lo posible y lo **deseable.**

(Viene de Pág. 1)

Todos los armenios deben ser solidarios...

po alrededor del cual sea posible el agrupamiento de todas las organizaciones.

Cada cuerpo local, con miembros que abonan sus cuotas regularmente, debe ser capaz, mediante la cooperación de organizaciones e individuos, de abordar una doble tarea: económica y política.

La meta de la actividad económica debe ser el disponer de grandes sumas de dinero, a fin de que en los tiempos de crisis la emergencia pueda salvarse mediante puentes aéreos. Otra tarea igualmente importante será la de establecer vitales y productivas empresas en Armenia y Artsaj.

La meta de la actividad política debe ser la defensa de los derechos de nuestro pueblo, concentrando la atención en los medios internacionales y cuerpos diplomáticos sobre los problemas y temas que hacen a los armenios, con el propósito de lograr positivos resultados en los asuntos vinculados al destino de nuestro pueblo y nuestra Madre Patria.

Este es el tiempo en que cada armenio debe reconocer su sagrada obligación nacional y humana, donando sin vacilación ni tardanza su dinero y fuerzos a favor de la realización de te programa.

Armenia y Artsaj esperan nues esfuerzos y donaciones. Mañana p de ser demasiado tarde. Diga "Sí", hoy.

Todos debemos apoyar y solidari nos con Armenia y Artsaj.

The Armenian Mirror-Spect

Armenia nos llama

Ultimamente llegan noticias muy conmovedoras desde Armenia, que obligan a recapacitar y pensar sobre la historia toda de un pueblo que ya ha sufrido más de la cuenta. Podría empezar a echar culpas: los turcos, distintos imperios que nos han dominado, intereses internacionales en pugna por el poder mundial, factores naturales, como por ejemplo el terremoto que asoló a la Madre Patria, y así podría seguir nombrando hechos que provocaron sufrimientos a nuestra Nación. Es una constante, sin embargo, que los pueblos atribuyan sus desgracias a causas de índole externa, sin analizar los elementos internos que podrían haberlas producido.

Y me refiero específicamente al comportamiento del sector del pueblo armenio al que me tocó pertenecer: la diáspora. Tomense estos pensamintos como una autocrítica personal, que cada uno verá si la comparte o no, y no como una crítica frontal hacia mis compatriotas. Creo que nosotros, los que vivimos fuera de la Patria, deberíamos empezar a cuestionarnos ciertas ideologias y acciones erradas para no irnos consumiendo en una muerte blanca y así desaparecer.

Me vienen a la memoria los días posteriores al terremoto. La movilización que se produjo, principalmente de jóvenes y dirigentes de nuestras instituciones, para el objetivo común de ayuda. Fue como si viejas heridas del pasado se hubieran borrado. Se trabajaba con mucho más que con la razón. Parecia una masa compacta que gritaba: ¡Arriba Armenia! Pero ¿qué ocurrió luego?, ¿dónde quedaron las ganas y los deseos? ¿qué fue lo que nos hizo volver a nuestros propios intereses?.

Ahora, la Madre Patria nos convoca a otro objetivo en común. Mucha gente está muriendo en la lucha por una parte de territorio que nos pertenece. Debemos estar alertas al pedido de nuestra nación. La Diáspora debe actuar en función de lo que Armenia necesite. Pero no solamente con palabras. Hacen falta hechos. Hechos pacíficos, diplomacia y ética en la acción. Y hace falta unión. Un solo sentimiento que nos permita llegar al fin. No en vano se dice que: "La unión hace la fuerza".

Me dirijo a nuestros dirigentes, que son los que guían a nuestro pueblo. La justa de Gharabagh, es la oportunidad que necesitamos para demostrarle al mundo que todavía existimos y que será muy difícil vencernos, y así defender el honor de los antepasados y el nuestro propio. No se queden dormidos, inyecten a la sociedad armenia sentimientos optimistas y de lucha.

Me dirijo a la juventud armenia, a la cual pertenezco. No caigamos reiteradamente en errores en los que nuestros conductores hayan caído. Aprendamos del pasado, construyendo fuertemente el presente, por un próspero futuro. Mantengámosnos alerta. La Causa Armenia nos llama. Depende de nosotros que esta viva o muera. Luchemos hasta el fin, para luego sí poder decir: **"Hemos cumplido".**

(18) Daniel Tchilinguirian

La Página de Liga

El objetivo de esta página no es, únicamente, la publicidad de las actividades de Liga de Jóvenes, sino, también, la creación de un vehículo de comunicación, un medio, el cual sirva para expresar las inquietudes y la problemática del joven armenio. En la misma se incluirán secciones deportivas, musicales, notas de actualidad, etc., fruto del trabajo de personas que pueden pensar en forma similar o diferente sobre cualquier tema.

Al respecto ¡no le tememos a la diversidad de opiniones, ya que las mismas surgen de la propia naturaleza pluralista de nuestra institución: la Unión General Armenia de Beneficencia! Y siendo la organización juvenil de ésta toda actividad realizada por nosotros (desde los Juegos Olímpicos Mundiales hasta la organización de la más simple actividad), toma siempre pre como punto de referencia a nuestra Madre Patria Armenia y a su pueblo.

Tampoco nos desentendemos de la situación y de la realidad por las que atraviesa nuestro país, la Argentina, como componentes de su pueblo que somos.

En sintesis, hemos iniciado un camino. El mismo no podrá recorrerse sin la participación y el aporte de todos. Acaso para confirmar y hacer presente, una vez más, el viejo lema de nuestra Institución: "La Unión Hace La Fuerza".

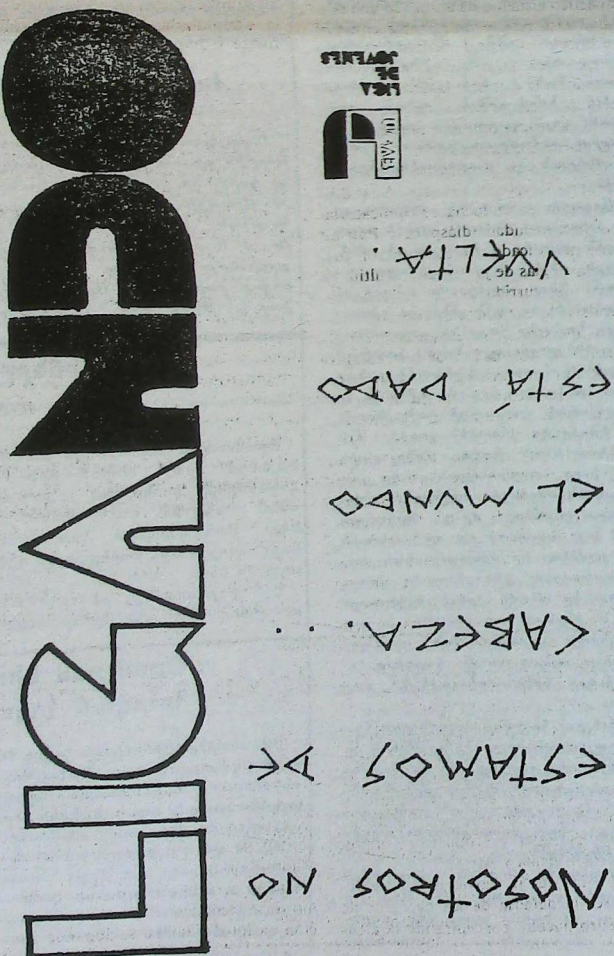

Departamento de Cultura

Siendo octubre el Mes de la Cultura Armenia, se ofrecieron numerosos actos con ese motivo.

Así es como tuvieron lugar charlas ilustrativas sobre distintos aspectos de la cultura armenia (Música-Danza-Poesía), el factor psicoemocional que incide sobre el desarraigo de la gente de la Diáspora. Festivales intercolegiales, y la oportuna visita del Conjunto de música medieval armenia "Dagharan" quien nos brindó recitales con gran nivel y profesionalidad absoluta.

Y nosotros, los chicos de Liga, organizamos dos exposiciones: una tradicional y otra pictórica. La primera fue en el Banco de Canadá (Florida y Cangallo), y la segunda en el Banco de Boston (Sucursal Pueyrredon).

Nuestra intención fue más allá que cumplir con la actividad cultural, sino que buscamos presentar una visión general de las costumbres y tradiciones armenias al público concurrente a dichas exposiciones. Entendemos que manifestaciones de esta índole no sólo aluden a completar el "cronograma de octubre", sino que contribuyen a la difusión de la Cultura Armenia en ámbitos ajenos a la colectividad.

¿Por qué los chicos bailan entre ellos?

Esta es la pregunta que nos hacemos las chicas de hoy cuando vamos a los bailes, y lo primero que vemos son grupos de chicos bailando en ronda, o unos sobre otros, empujándose y diciéndole cosas a las chicas, tratando de hacerse los cancheros. Pero lo peor de todo es que esto sucede con más frecuencia en los bailes armenios, que en los típicos boliches de Buenos Aires.

Cuando un joven va a bailar sin pareja, su objetivo puede ser, entre otros, pasar una noche agradable y ¿por qué no? conocer gente nueva.

Una va con toda la expectativa de pasarla bien, y cuando llega ¿con qué se encuentra?. Con unas barritas de "flacos" bailando en grupos, fumando y vociferando al compás de la música.

Después de ver este panorama no queda otra alternativa que bailar en grupos de chicas, o sentarse a esperar que alguno de los chicos se despierte del shock y te invite, o comenzar a dar vueltas por el lugar y sacarlos a bailar nosotras a ellos (¡¡¡qué divertido!!!).

Lo que nos indigna es que los más grandes (17-18) están en esos grupos, y los que quedan son nenes (13-14) que te sacan a bailar porque para ellos es "algo nuevo"; son pocos los "flacos" con una edad moderada que te invitan a bailar.

Pero esto no termina acá, al otro día salen diciendo que "se levantaron" a todas las chicas del baile, que bailaron, hablaron, tomaron, etc. con todas, haciéndose los vivos y sabelotodo en el asunto "mujeres", pero cuando les pregunto porqué bailan entre ellos, me contestan: para divertirnos.

Si esa es su forma de diversión la respeto, pero la mayoría de las chicas nos estamos preguntando ¿qué les pasa al sexo "opuesto", que ya no demuestra ser tan "opuesto"?

Realmente es un dilema. Espero que se les pase esa manía -y rápido, por favor-, pues el "complejo de timidez" va a transformar la pregunta del "sexo opuesto" en una afirmación.

(16) Mariana Tatlian

Վատոգի զրպարտութիւններու արշաւը մեզի դէմ

Կ'երեւի թէ, ծանօթ պաշտօնաթերթի մը, տակաւին անկարող է ինքզինք ձերբազատելու, եւ իր սիւնակները չմրոտելու վատոգի զրպարտութիւններով ու ղեղծումներով, իբրեւ հակազդեցութիւն՝ մեր գրութիւններուն եւ գաղութային ու համահայկական երեւոյթներուն։

Ամենայնդէպս, ո՛չ ոք կը խաբեն այլեւս մեր ընդդիմախօսներուն «ոգորմելի ու չուսուցած գրչակի մը միջոցաւ» արտայայտած լպիրծ ու լրպիրշ գաղափարները, որոնք պատրուակներ են ծածկելու համար իրենց բուն նպատակը՝ մեզի դէմ այսպէս չղթայադրծած արշաւին։

Հոս պիտի անդրադառնանք, առ ի լուսաբանութիւն, պարզապէս այն նիւթերուն՝ որոնք հայ իրականութեան մէջ դառած են հրատապ հարցեր, եւ որոնց չուրջ դեռեւս կատարուած կամայական մեկնաբանութիւնները՝ կոչուած են, որոշ շրջանի մը համար եւս, մոլորեցնելու հանրային կարծիքը։

Նոյն ծիրին մէջ չարունակելով իր ցեխարձակումները մեզի դէմ, որոշ մտասեւեռումով ու ծիծաղելիօրէն, ծանօթ խմբակը կը փորձէ ինքզինքը ներկայացնել իբրեւ բնական ու մենաշնորհեալ դաշնակիցը հայրենիքին ու հայրենի զանգուածին։

Հետեւաբար պարտաւորութեան տակ կը դնէ մեզ կատարելու որոշ ու պատշաճ յստակացումներ, մասնաւորապէս ընելու անտեղի մեկնաբանութիւնները, ինչպէս նաեւ տխուր խեղաթիւրումները։

«Տաղարան» հայրենի համոյքին անմոռանալի այցելութիւնը անգամ մը եւս պատրուակ գործածելով, սոյն խմբակը սա կամ նա առիթով կը թափէ իր նողկալի մաղձը եւ կը յարձակի մեր վրայ, ինչպէս նաեւ հայրենիքին կողքին կեցող «գաղափարաբանութեամբ մեզմէ բոլորովին տարբեր– այլ կազմակերպութիւններուն վրայ։

Պիտի բանականանանք միայն երկու պերճախօս օրինակներով։

ա – Սոյն պաշտօնաթերթը անամօթաբար կը գրէ թէ «հայրենի հիւրերը հիւրընկալողները» փորձած են «արգելք հանդիսանալ որ անոնք (այսինքն՝ հիւրերը, ընդգծումը մերը՞ն է· Խմբգ.) մասնաւոր այցելութիւն մը տային Հ.Ց.Դ. Արմենիա չէնք»։

Ահա՛ յերիւրածոյ սուտ մըն է դուրս գործոց (եւ փաստի սով)։

Ընդհակառակը հիւրընկալները պարկեշտ գտնուեցան, եւ ցուցաբերեցին վեհ ու ազնիւ հասկացողութիւն, մանաւանդ երբեք չի փորձեցին –ոչ ալ մտածեցին– խոչընդոտել սոյն այցելութիւնը։

Եթէ ուզէին նման արգելք մը դնել, չենք կարծեր որ դժուար պիտի ըլլար արդիւնքի որ այդ այցելութիւնը տեղի չունենայ։

բ – Խորհրդային Հայաստան Օրաթերթի յարգելի խմբագիր Շնորհ Դաւիթեանի եւ «Զեմիրճեանական փճացած իշխանախաւի լճացման կեղտը...» փուճաբանութեան միջեւ կատարուած զատապարտելի զուգահեռը՝ ենթադրել կու տայ թէ հայրենի պարկեշտ ու յարգուած խմբագիրը –որուն անունը կը փորձեն չարամտօրէն գործածել հոս– ինք եւս կը բաժնէ այդ ծանօթ քլիշէյին մէջ արտայայտուած միտքը (ի՛նչ ռազմավարութիւն), մինչ՝ իրողութիւնը բոլորովին տարբեր է։

Նախ՝ կարկն Դեմիրճեան, հակառակ իր թերութիւններուն ու սխալներուն, եղած է հայրենասէր ղեկավար մը, որ օգտակար հանդիսացած է Հայրենիքի վերելքին, ժամանակին ընծեռած կարելի սահմաններուն մէջ։

Ապա Պրն. Շնորհ Դաւիթեան հայրենի կարեւոր, ուշադրութ ու անշահախնդիր, անձնաւորութիւն մըն է, որ միշտ պարկեշտութեամբ եւ առարկայօրէն արտայայտուած է Հայրենիքի անցեալ թէ՛ ներկայ ղեկավարներուն մասին։

Ամէն պարագայի աներեւակայելի է որ ան բաժնէ տարօրինակ ու վտանգաւոր հայրենասիրութեան մոլեգնութիւններուն այդ «քաշած մաշած յանկերգը»։ հետեւաբար պարկեշտութիւն չէ այդ խմբակին կողմէ այս հայրենի պարկեշտ ու նախանձախնդիր լրագրողին վերագրել երեւակայութիւններ, ըսել տալ չըսածը եւ ընել տալ չըրածը։

Բաց աստի՝ թէ սոյն խմբակը վերընթերնէ եւ վերաքննէ իր ցարդ կատարած բոլոր ցեխարձակումները Մ. Հայաստանի դէմ, եւ զանոնք բաղդատութեան դնէ, Հայրենիքի մէջ այսօրուան ազատական պայմաններուն մէջ, թերութիւնները քննադատելու (եւ ինքնաքննադատութեան) երեւոյթին հետ՝ որեւէ նմանութիւն պիտի չըգտնէ սոյն –բոլորովին տարբեր եւ իրարու անհամապատասխան– մտածումներուն ու մտածելակերպերուն միջեւ։

Աղարաբ՝ հայրենի ժողովուրդը կը քննադատէ անկաչկանդօրէն բոլորովին տարբեր միջավայրի մը մէջ՝ խաչքի, միտքի եւ մամուլի ազատութեան։ Անոր մտեցումը առողջ ու դրական է, եւ ոչին չինէ ու գիտակից։ Նոյնպէս հայրենի պատասխանատուները –եւ այս նուազ կարեւոր կողմը չէ հարցին– կ'ընկալեն քննադատութիւնները իրատեսութեամբ եւ բարոյական դրուատելի քաջութեամբ եւ խօսքը կը վերածեն գործի։ Այս երկխօսութեան խոչոչ մթնոլորտին մէջ է որ կատարուեցան ու կը կատարուին անցեալի սխալներուն սրբագրութիւնները, մինչ՝ Սփիւռքին մէջ կայ հատուած մը որ տակաւին կը յամենայ իր մենատիրական ժամանակավրէպ ցնորքներուն վրայ, ցարդ կը մերժէ որեւէ երկխօսութիւն, ինքնաքննադատութիւն եւ սրբագրութիւն՝ լուծելու համար այն բազում հարցերը որ Սփիւռքը երկպառակուած կը պահեն։

Աւելին՝ հայրենի ժողովուրդը համահայկական բոլոր երեւոյթները կը դիտէ իտէալականացումի մը մաքուր ու բիւրեղացած ոլորտի մը ընդմէջէն՝ հեռու քաղաքական որեւէ հոսանքի –կամ հոսանքներու– ազդեցութիւններէն։

Պարագան, ուրեմն, բոլորովին տարբեր է Սփիւռքի մէջ։ Ահա՛ թէ ինչու, եւ նկատի առած մեր հայրենի եղբայրներուն յաճախակի Սփիւռք այցելութիւնները յետ այսօր, ներկայ դիւրութիւններուն բերմամբ, հայրենասէր ու հայրենիքի կողքին կեցող բոլոր միութիւններուն համար շատ նպաստաւոր է քարոզներ, կը յանձնարարենք որ քաջալերել, կը յանձնարարենք որ քաջալերեն, անոնց չփումներուն ու յարաբերութիւնները բոլոր կազմակերպութիւններուն, ներառեալ Հ.Ց.Դ.-ին, հետ։

Միայն այս չփումներուն ու յարաբերութիւններուն շնորհիւ է որ կարելի պիտի ըլլայ մեր հայրենի հայրցիներուն համար ճանչնալ իրաքանչիւրը լաւ, մտածն ու ըսած է ուրեմն։ ինչ որ ցարդ գիտցած ու ուրեմն։ ինչ որ միայն հեռուէն, եւ ասոր մէջ միայն չահողը պիտի ըլլան իրենք, ուրեմն՝ ասոնք այսինքը։

Մանաւանդ երբ վերանայ այդ իտէալականացումի վարագոյրը, խութիւնները ծածկող՝ անոնք պիտի անձնապէս նկատեն թէ երկար կարելի չէ հանդուրժել բոլոր այն ոտնձգութիւններուն եւ անարդարութիւններուն որոնց հետեւանքով, եւ մէկ ներուն ազգային հարցերու չուրջ աւելի ազգային հարցերու չուրջ Սփիւռքը կը տուայտի եւ երկպառակած կը մնայ ըստ էութեան։

Միայն մինչ այդ ուշադիր ու հոգատար պիտի մնանք որ գաղութացեղող հիւրերը անզգուշաբար սըխալներ չգործեն ու զոհ չերթան սայթաքումներու եւ ղեղծումներու։

Իսրայէլ հրեայ կազմակերպութիւններէն կը պահանջէ որ պայքարին Հայկական Բանաձեւին դէմ

Իսրայէլ Միացեալ Նահանգներու հրէական ազդեցիկ կազմակերպութիւններէն պահանջած է, որ անոնք աշխատին ձախողեցնելու Ապրիլ 24ը որպէս Հայկ. Ցեղասպանութեան Նահատակաց Օր յիշատակումի բանաձեւին վաւերացումը Ամերիկեան Ներկայացուցիչներու Ժողովոյն կողմէ։

Ամերիկեան հրէական երկու ընկերակցութիւններ, որոնք չեն ուզած որ իրենց ինքնութիւնը հրապարակուի, յայտնած են որ Իսրայէլի պահանջը զիրենք դրած է կնճիռի մը մէջ քանի իրենք բնական հակումով զօրավիգ պէտք է կանգնին Հայկ. Բանաձեւին։

«Մրպէս ժողովուրդ մը, որ ինքն ալ ցեղասպանութեան զոհ դարձած է, մենք բնական համակրութիւն մը ունինք հայերու հանդէպ։ Սակայն Իսրայէլ կ'ուզէ զարգացնել Թուրքիոյ հետ իր յարաբերութիւնները, որ իր տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն ունի», «Ուաշինկթըն Թայմզի յայտարարած է աղբիւր մը։

Ամերիկեան հրէական գլխաւոր մէկ կազմակերպութիւնը պատրաստած է մամլոյ լրատուութիւն մը՝ ուր զօրավիգ կը կանգնէր Հայկ. Բանաձեւին։ «Լրատուութիւնը ջնջեցաւ վերջին վայրկեանին, երբ պարակուելէն առաջ», ըսած է ուրիշ աղբիւր մը։

Իսրայէլի երեսփոխանը կը ձաղկէ...

Իսրայէլեան «Հա'արէց» տարածուն թերթին դիւանագիտական թղթակիցը կը գրէ, որ Իսրայէլի Ներհրդարանի Արտաքին Գործոց եւ Պաշտպանութեան Յանձնախումբի անդամ Եոսի Սարիտ (որ անդամ է քաղաքացիներու Իրաւանց Շարժումին) բողոք բարձրացուց Արտաքին Նախարարութեան մօտ, Ուաշինկթընի մօտ իսրայէլեան դեսպանին միջամտութիւնը համար Հայկական Բանաձեւին հարցով։

«Դժուար է գտնել նախատինք մը, որ այս կառավարութիւնը չուզէր կատարել պատրուակելով ազգային նեղմիտ ահը, որ փաստուած է թէ հակառակ արդիւնք կուտայ»։

«Ազերիները վայրենիներ են» կ'ըսէ ռուս զինուոր մը

Ցրաւնական հեռատեսիլի առաջին կայանին վրայ, Ջորեքշաբթի, 4 Հոկտեմբերի երեկոյեան լրատուութեան ընթացքին, կարճ սփռում մը եղաւ Ստեփանակերտ կատարուած հարցազրոյցի մը՝ խորհրդային զինուորի մը հետ։

Ան յայտարարեց, թէ պատժուելու գինով պիտի ըսէ ճշմարտութիւնը։ Ինք Ռուս է, Վոլգոգրադէն։ Օգոստոս 15ին եկած զիրենք տարած են զօրանոցէն։ Չի գիտեր ինչո՞ւ հոս է։ Հայերը, կ'ըսէ լաւ մարդիկ են, հիւրասէր են, մինչ Ազերիները վայրենիներ են, զինուորներու վըրայ կը յարձակին, կը ծեծեն, եւայլն, եւայլն։

Ծքանշան Լիոնի Առաջնորդ Նորվան Եպս. Ջաքարեանի

Սեպտեմբեր 21ին Լիոնի Հայոց Առաջնորդ Նորվան Եպս. Ջաքարեանի յանձնուած է ամիսներ առաջ փրանսական կառավարութեան իրեն տրուած «Պատուոյ Լէգէոն»ի շքանշանը։

Բեմին վրայ ներկայ եղած են բարձրաստիճան–երեսփոխան Միշէլ Նուար, շրջանի պետական գլխաւոր կազմակերպութիւններուն ներկայացուցիչները, կրօնաւորներ որոնց մէջ՝ ռաբունապետը։ Ներկայ եղած են նաեւ հայ հոգեւորականներ, հայկական գրեթէ բոլոր միութիւններու ներկայացուցիչներ (Հ.Բ.Ը.Մ., կարմիր Խաչ, Հ.Մ.Ը.Մ. եւայլն)։

Խօսք առած են Ազգային Միութեան նախագահ Ռիշատ Ղազարեան, Գարեգին Վրդ. Պետեան, Սեպուհ Սարեան։ Ապա խօսք առած է Մծծարեալ Եպիսկոպոսը։

Նորվան Եպս. Ջաքարեան Լիոնի մէջ կը պաշտօնավարէ 1980էն սկսեալ։

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Ամերիկայի եւ Գանատայի Արեւելեան Շրջանի 69-րդ Պատգամաւորական ժողովին առթիւ

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Ամերիկայի եւ Գանատայի Շրջանակի 69-րդ Պատգամաւորական ժողովը գումարուեցաւ վերջերս Ֆիլատելֆիոյ մէջ, մասնակցութեամբ շրջանի բոլոր ակումբներու:

Հայրենիքի եւ Արցախի մէջ տիրող քաղաքական, պահանջատիրական եւ տնտեսական զարթօնքի բացառիկ պայմաններուն համընկնող այս ժողովը, զբաղեցաւ յատկապէս մեր ժողովուրդը յուզող նորօրեայ հարցերով՝ միշտ հետեւելով կուսակցութեանս յստակ, իրապաշտ, առարկայական ու հետեւողական քաղաքականութեան:

Ռ.Ա.Կ. Ամերիկայի եւ Գանատայի Արեւելեան Շրջանակի 69-րդ Պատգամաւորական ժողովը՝

Գոհունակութեամբ նկատեց թէ 70 տարիներ շարունակ Մայր Հայրենիքի քաղաքական եւ իրաւական գոյութիւնը ուրացող կամ վերապահ հայկական կազմակերպութիւններ վերջապէս փոխած են իրենց վարքագիծը եւ սփիւռքի տարածքին ըստեղծուած են հայրենապաշտ նոր համախմբումներ, որոնց իրականացման համար կուսակցութիւնս տասնամեակներ շարունակ մղեց հետեւողական պայքար,

Ուրախութեամբ հաստատեց, թէ Հայրենի ժողովուրդն ու պետութիւնը կը հակին ռամկավարական եւ ազատական գաղափարականութեան, ձգտելով անհատական նախաձեռնութեան, ստեղծելով համագործակցական ընկերակցութիւններ եւ վերականգնելով հայ ժողովուրդի վերջին շրջանի պատմական ՝ իրադարձութիւնները,

Գնահատանքով արձանագրեց կուսակցութեան ջանքերով ու քարոզչական աշխատանքներով իրականացած միասնական ձեռնարկութիւնները սփիւռքահայ ճարտարարուեստականներու եւ հայրենի պետականութեան միջեւ,

Իր անվերապահ եւ միահամուռ զօրակցութիւնը յայտնեց Հայաստանի եւ Արցախի մէջ մարտնչող իր եղբայրներուն հետ, անոնց դատը նկատելով որպէս իրը, եւ վերահաստատեց իր պատրաստակամութիւնը՝ ամէն ձեւով օժանդակելու եւ նեցուկ կանգնելու անոնց արդար պահանջքներու դրական լուծման մէջ,

Միաձայնօրէն դատապարտեց Ատրպէյճանի կառավարութիւնը իր հակահայ արարքներուն, եւ ի մասնաւորի՝ ապօրէն ու հակաօրինական շրջափակումին համար, որ անմարդկային ձեւով մեծապէս վնասեց Հայաստանի երկրաշարժէն վնասուած վայրերու շինարարական աշխատանքներուն,

Հաստատեց Խորհրդային Միութեան կեդրոնական կառավարութեան, խորհրդարանին եւ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Ընդհանուր Քարտուղարին ուղղուած դիմումները՝ որպէսզի կտրուկ միջոցներով անմիջապէս դադրեցուի Հայաստանի եւ Արցախի տնտեսական շրջափակումը եւ օրէնքի առջեւ դատապարտուին պատասխանատուները,

Մեծապէս գնահատեց Ռ.Ա.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան հայրենասիրական նախաձեռնութիւնը՝ ըսփիւռքի տարածքին «Հայաստանի եւ Արցախի հետ Զօրակցութիւն» անուան տակ կազմակերպելու համազգային քաղաքական եւ տնտեսական օգնութեան միայուն շարժում մը,

Գնահատեց արդարասէր ու կորովի կեցուածքը այն ծերակուտականներուն, որոնք նախաձեռնեցին եւ զօրավիգ կանգնեցան որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Խորհրդարանը Ապրիլ 24, 1990-ը Եղեռնի 75 ամեակի օր հռչակէ:

Այս նոր առաջադրանքներով Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան եւ Գանատայի շրջանակը կը թեւակոխէ իր ազգային ծառայութեան 70-րդ տարեշրջանը, միշտ ջատագովը հանդիսանալով Հայրենիքի, Արցախի եւ Սփիւռքի զօրացման ու բարգաւաճման, եւ համադրուած ջանքերով ծրագրելու ու հետապնդելու մեր արդար դատը:

ԴԻՒԱՆ
Ռ. Ա. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 69-ՐԴ
ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ
Հոկտեմբեր 26, 1989

Ժողովուրդին ու Հայրենիքին անընդհատ ծառայութեան մէջ

Գրեց ՕՀԱՆ ՊՈՏՐՈՒՄԵԱՆ

Ամէն տարի, մեր կուսակցութ՚.ան տարեդարձի այս օրերուն, մեր միտքը կը սլանայ դէպի ետ՝ 68 տարիներ առաջ, երբ խումբ մը ազգայիններ՝ ներկայացուցիչները զանազան կազմակերպութիւններու եւ գաղափարական հոսանքներու՝ անսալով պատմութեան եւ ժամանակի պահանջներուն՝ կը միացէին իրարու հետ ու կը կազմէին ժամանակակից մեր հզօրագոյն կազմակերպութիւններէն մէկը՝ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը: Անոնք այն հայորդիներն էին, որոնք իրենց մէջ խտացուցեր էին հայոց պատմութեան ոգին եւ տեսիլքը միանգամայն:

Մենք կ'ուզենք, բնականաբար, 68ամեակի խորհուրդը փոխանցել ներկայ սերունդներուն, չնչտելով մեծութիւնը նուիրեալներու այդ հիմնադիր փաղանգին, որուն անդամներէն իւրաքանչիւրին անհատական մեծութիւնը հաւասար է իր կատարած գործին մեծութեան, հետեւաբար այլապէս արժանի՝ առանձին-առանձին վերագնահատումի եւ վերարժեւորումի, ա՛յս օրերուն, երբ հայ մարդը, մայր Հայրենիքի մէջ թէ այլուր, կը փորձէ վերատեսութեան ենթարկել եւ արժեչափել անցեալի մեր բոլոր արժէքները: Մեր երիտասարդութիւնը ուսանելու, դասեր առնելու երկար պարտականութիւն մը ունի անոնցմէ, որոնք եզակի անանձնականութեամբ ծառայեցին հայ ժողովուրդին, հայ հայրենիքին, հայ եկեղեցիին ու հայ սփիւռքին, եւ այդ առաքինութիւնը իմաստաւորուած փորձառութեամբ հարստացած՝ փոխանցեցին յաջորդ սերունդներուն:

Քաղաքական արի մարդիկ էին անոնք եւ լիիրաւ մտաւորականներ, որոնք յաճախ մոռցան որ իրենք ալ արարչագործութեան արդիւնքն էին եւ պէտք էին անսալ մարդկային պահանջներուն: Սակայն անոնք ընտրեցին տառապանքի ճամբան, որովհետեւ շատ էր տառապանքը հայ մարդուն, մեծ էր ցաւը հայոց աշխարհին եւ տարտղնուած հայ ըսփիւռքին: Հայ ժողովուրդի տառապանքի բեռը թէեւ ծանր էր, բայց անոնք գիտակցութիւնն ունէին իրենց պատմական առաքելութեան:

Հայոց մայր հայրենիքը՝ Խորհրդային Հայաստանը նոր կեանքի կոչուած էր, կոտորակուած էր ըսփիւռքահայութիւնը, անարգուած էր հայ մարդուն արժանապատուութիւնը. մէկ խօսքով՝ արցունք կուլար ամբողջ հայ ժողովուրդը. այս բոլոր ցաւերուն ճար ու ճարակ էր պէտք, կոտտացող վէրքերուն՝ սպեղանի:

Եւ Ռամկավար Ազատականներ տառապանքի այդ ծովը մտան՝ կատարելու իրենց պատմական գործը: Արդիւնաւորեցի՞ն անոնք իրենց գործը:

Պատմութիւնը կը վկայէ եւ կ'արձակէ իր վերջնական եւ արդար դատավճիռը: Սակայն մինչ այդ՝ արդէն իսկ յստակ է անժխտելի իրականութիւնը: Սփիւռքը եթէ կազմակերպ հաւաքականութեան մը վերածուեցաւ, անոր մէջ մեծ եղաւ դերը մեր կուսակցութեան: Եւ եթէ սփիւռքն ու մայր հայրենիքը կամըրջուեցան իրարու, անոր մէջ անփոխարինելի եղաւ դերը ՌԱԿին:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը կորզէր ու անցեր է 68 տարիներու երկար ճամբայ, ազատականութեան անմար կրակը վառեր է հայ ժողովուրդի հոգիին մէջ եւ անոր տուեր է ռամկավարութեան գաղափարը: Ինչ որ ըրեր է՝ միայն ի շահ հայ ժողովուրդին ու հայոց հայրենիքին: Տուեր է անսակարկ եւ անշահախնդրօրէն:

Կարգ մը «իրատես» սոփեստներու տուած «դասեր»ը մեզ չեն հետաքրքրեր: Մենք ընկերներ ունինք, եւ ոչ միայն մենք՝ ռամկավար ազատականներս, այլեւ այն բոլորը՝ անհատներ թէ կազմակերպութիւններ, որոնց հայ անունը կը կրեն իրենց հոգիին խորքը: Մենք Մեծ Երազ ունինք իրականացնելիք: Միջազգային դիւանագէտներն ու դիւանագիտութիւնը տակաւին կը շարունակեն արհամարհել (թէեւ մասնակի յաջողութիւններ ունեցանք) մեր մարդկային եւ ազգային իրաւունքն ու արդար պահանջը: Սակայն մենք յուսահատիլ չենք գիտեր. մենք ընկրկիլ չունինք, դիրքերը լքելու նըւաստագոյն թուլութիւնը չունինք: Մենք չենք կրնար դաւաճանել սերունդներու թափած արեան կանչին եւ ոչ ալ հայոց պատմութեան եւ մեր նահատակներուն, մեր օրերու սումկայիթեան նահատակներու տըւած պատգամին:

Մեզի ըսին, թէ առանց զոհի ու զոհասեղանի ոչ ոքի ազատութիւն կը տրուի, թէ առանց արիւնի ոչ ոքի հող ու հայրենիք կը պարգեւուի, թէ արդարութիւնը նոյնինքն ուժն է եւ թէ բոլոր բռնակալները միայն այդ լեզուն է որ կը հասկնան: Մենք զոհեցինք, զոհուեցանք եւ դիմեցինք զէնքին, մեր իւրայատուկ զէնքերուն՝ մեր լինելութեան կամքին, եւ այդ զէնքով կրցանք հասնիլ մեր օրերուն:

Իսկ այսօր Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը տարագրութեան մաղող այս ճամբաներուն վըրայ ունի բազմաթիւ կատարելի գործեր – հայապահպանում, Հայ Դատի հետապնդում, հայոց հայրենիքի հզօրացում: Եւ այս երեքը արդէն բաւական են արդարացնելու համար մեր գոյութիւնը:

Եւ այդ աշխատանքը Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը պիտի հետապնդէ անձնուիրաբար, ճիշդ այնպէս՝ ինչպէս որ ըրին իր անմահ հիմնադիրները:

Անձնուիրաբար գործեցին ու պայքարեցան մեր հիմնադիրները, անձնուիրաբար պիտի գործենք ու պիտի պայքարինք նաեւ մենք, մինչեւ մեր Մեծ Երազին իրականացումը՝ ազատագրելով Թուրքիոյ եւ Ատրպէյճանի բռնագրաւման տակ գտնուող հայոց պատմական հողերը, որոնց կըցումով ներկայ Խորհրդային Հայաստանին՝ պիտի իրականանայ հայ ժողովուրդի դարաւոր երազը:

Այսօր, ռամկավար ազատականներըս մեր կուսակցութեան հիմնադըրման 68ամեայ տարեդարձը կը դիմաւորենք աւելի՛ հաստատակամութեամբ եւ վճռակամութեամբ, աւելի՛ նուիրումով՝ հանդէպ մայր հայրենիքի եւ ժողովուրդի, վասն ազգային համերաշխութեան, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ միասնութեան եւ Ս. Էջմիածնի եւ ազգային այլ արժէքներու ամրապնդումին: ՌԱԿը հայրենասիրական եւ գաղափարական ազնիւ եւ առողջ ձգտումներով կը ներկայանայ հայ ժողովուրդին, եւ այդ ոգիով կը դաստիարակէ իր երիտասարդութիւնը, օրէ օր զօրանելով կռուանները հայ ժողովուրդի գոյատեւման ու հայոց հայրենիքի բարգաւաճման, մանաւանդ երկրաշարժի աւերիչ ցնցումէն ետք, մանաւանդ Արցախեան մեր պահանջին պարած վերջին փորձառութիւններէն յետոյ:

Ընդունուած սովորութիւն է, բոլոր ազգութիւններու մէջ եւ բոլոր կազմակերպութիւններու, տօնել տարեդարձներ, ըլլան անոնք անհատական թէ ազգային կամ հաւաքական: Հետեւաբար, այս պարագային, այսօր, ՌԱԿի 68րդ տարեդարձի այս օրերուն, հարցը այն չէ թէ ինչո՞ւ կը տօնենք մեր կուսակցական-գաղափարական շարժումին տարեդարձը, այլ այն՝ թէ ի՛նչպէս կը տօնենք զայն, ի՛նչ իրագործումներով, ի՛նչ փորձառութեամբ, միամեայ հանգըրուանային շահի եւ վնասի ի՛նչ հաշուեկշիռով: Այո, գէթ պէտք է քննութեան առնել ամբողջ տարեշըրջանի մը գործունէութիւնը՝ իր դրական թէ բացասական կողմերով, եւ ճշգրիտ տուեալներու հաշուառումով՝ սրբագրենք կատարուած սխալները, բացթողումները, խորացնենք եւ առաւել եւս արդիւնաւորենք յաջողութիւնները, խրախուսենք այն երախտաւորները, որոնք ճիշդ գործերով արդիւնաւորեցին անցեալ տարին, ուղղութիւն տանք անոնց՝ որոնք իր լրումին չկրցան հասցնել իրենց ստանձնած առաջադրանքը:

Մինչ այդ, մենք՝ ռամկավար ազատականներս, կը վերանորոգենք մեր ուխտը՝ նոր հաւատքով եւ խոր հաւատարմութեամբ ծառայելու մեր ժողովուրդին, հայրենիքին եւ եկեղեցիին, այս բոլոր սայնջական երկիրներու մէջ, որոնք մեզի սփիւռքահայերուս իրենց դուները բացին որպէսզի պահենք մեր հայկականութիւնն ու մեր մշակոյթը:

Ողջո՛յն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան 68ամեակին:

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

Բոլորս զօրավիգ ու զօրակից Հայաստանի եւ Արցախի

1988-ի Փետրուարէն ի վեր Հայաստան աշխարհի եւ Արցախի մէջ տեղի ունեցած իրադարձութիւնները, շաղախուած Խորհրդային Միութեան մէջ արձանագրուող նոր զարգացումներուն հետ, մեր ժողովուրդը դրած են դէմ յանդիման նոր կացութեան մը, որ մասնաւորապէս անցեալ Դեկտեմբերին պատահած երկրաշարժէն ետք հետզհետէ աւելի ու աւելի կնճռոտելով՝ այսօր կը ներկայացնէ բախտորոշ հանգրուան մը մեր պատմութեան մէջ։

Տասնամեակներ չյաւնակ, երբ Խորհրդային Միութեան մէջ կը տիրէր ամբողջատիրական ճնշիչ մթնոլորտը, զայն բաղկացնող հանրապետութիւններու եւ ազգային միաւորներու պետական թէ ազգային ձգտումներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող հակասութիւնները կը մնային ամրափակ կափարիչի տակ՝ առանց բացայայտ հակամարտութեան վերածուելու։

Այդպէս չէ պարագան այսօր, ռամկավարացումի եւ վարչական նոր կառոյցներու որոնման հանգրուանին հասած Խորհրդային Միութեան մէջ։

Բոլոր երեւոյթները եւ նախանշանները ցոյց կու տան թէ Խորհրդային Միութիւնը արագ թափով կ'ընթանայ դէպի այնպիսի կացութեան մը, որ զայն բաղկացնող հանրապետութիւններու ձայնն ու կշիռը այլեւս յատկօրէն պիտի չափուի անոնց ներկայացուցած քաղաքական ու տնտեսական ուժին համապատասխան չափով մը։

Հայաստանը, իրերու այդ դրութեան մէջ, իր ներկայի կարողականութեամբ, հեռու է առանձինն մեր ժողովուրդին համար ապահովելէ մեր ազգային ձգտումներուն եւ հիմնական շահերուն համապատասխան կէտ մը, որ ինք իր հերթին երաշխաւորելու մեր ժողովուրդին ֆիզիքական ապահովութիւնը, ապա նաեւ՝ անոր բարեկեցութիւնը։

Աւելի՛ն. Արցախեան պահանջատիրական շարժման անդրադարձները անգամ մը եւս ցոյց տուին թէ Հայաստանը կը գտնուի աշխարհաքաղաքական այնպիսի պայմաններու ներքեւ, ուր խնդրական կրնայ ըլլալ նոյնիսկ իր գոյութեան հարցը։

Երկիր մը՝ որ իր ներածութիւններուն 85 տոկոսը կը կատարէ ատոմակայանական հողատարածքէն անցնող երկաթուղիին չնորհիւ, եւ ժողովուրդ մը՝ որ վճռած է արցախեան պահանջատիրութեամբ նուաճել Արցախը Հայաստանին միացնելու նպատակէն զատ, յառաջիկայ քանի մը տարիներուն եւս պիտի շարունակէ դիմագրաւել տնտեսական չրջափակման վտանգը, մանաւանդ որ Հայաստանի սահմանակից միւս երեք պետութիւններէն Թուրքիոյ հետ ներկայիս ոչ մէկ հասկացողութիւն կարելի է, իրանի հետ տակաւին չունինք առանձին յարաբերութիւն, իսկ Վրաստանի ճամբով կարելի չէ ունենալ մեր հայրենաբնակ ժողովուրդին բոլոր կարիքները գոհացնելու չափ ներածում, հակառակ վերջացիներու ամբողջ բարեկամութեան ու բարեացակամութեան։

Այսօր Հայաստանի եւ Արցախի տնտեսապէս ինքնաբաւութիւնը մեր ժողովուրդին համար առաջնահերթ խնդիր մըն է, որ կը կարօտի անյետաձգելի լուծումի։

Այդ լուծումը մենք հարկադրաբար կը գտնենք սփիւռքի մէջ։

Մասնաւորապէս հիւսիսամերիկեան ու եւրոպական հայագաղութները կը ներկայացնեն ուժի յուսատու խարիսխ մը՝ մանաւանդ իրենց տնտեսական լայն հնարաւորութիւններով, որոնք լաւագոյնս գործածուելու պարագային կրնան վերածուիլ նաեւ քաղաքական նկատառելի ազդեցութեան։

Վերջին չրջանին, զգուշութեամբ խորհրդային տնտեսական վերակառուցումի քաղաքականութենէն, հայ ձեռնարկատէրեր եւ ճարտարարուեստականներ առանձնապէս լծուած են Հայաստանի մէջ միացեալ ձեռնարկութիւններ եւ գործարաններ բանալու հայրենակիցն աշխատանքին։ Այդ ճիգերը կը կարօտին համադրումի՝ զանոնք համալիրի վերածելու համար աւելի արդիւնաւէտ։ Սակայն, նոյնիսկ այդ պարագային անոնք կը մնան անբաւարար։

Որպէսզի Հայաստանի եւ Արցախի տնտեսական ինքնաբաւութեան եւ հզօրացման երկարաժամկէտ աշխատանքին մէջ սփիւռքը ունենայ իր կարելի առաւելագոյն եւ ամբողջական ներդրումը, անհրաժեշտ է որ սփիւռքի տարածքին ամէն հայկական կազմակերպութիւն թէ հայ անհատ իր մասնակցութիւնը բերէ ապագայ՝ ի հարկին կազմակերպեալ Հայաստանի եւ Արցախի հետ ջերմացուցիչ տեղական մարմիններու, ինչպէս նաեւ համապետական կեդրոնական համակարգիչ մարմնի մը, որոնց չուրջ կարելի ըլլայ մէկտեղումը բոլորին։

Նման մարմիններ, օժտուած կանոնաւոր պարբերականութեամբ անդամատուրքեր վճարող լայն անդամակցութեամբ, պիտի կարենան կազմակերպութիւններու եւ անհատներու համագործակցութեամբ, եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին ուրոյն դիմագիծը պահպանելով հանդերձ, լծուիլ երկհիւղ աշխատանքի՝ տնտեսական եւ քաղաքական։

Տնտեսական թեւին նպատակը պիտի ըլլայ գոյացնել հակայ գումարներ, որոնք հնարաւոր դարձնեն՝ ճգնաժամային պարագաներու, օդային փոխադրամիջոցներով անհրաժեշտ մթերքներու առաքումը, ապա նաեւ Հայաստանի եւ Արցախի համար կենսական արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններու հաստատումը։

Իսկ քաղաքական թեւը միտի մեր ժողովուրդի իրաւունքներուն պաշտպանութեան՝ անոնց վրայ հրապարակային կարծիքի ուժեղ հոսանք մը ստեղծելով, որ ի վերջոյ ստիպէ միջազգային լրատու միջոցներու եւ դիւանագիտական շրջանակներու ուշադրութիւնը, նպաստաւոր ներգործութիւն ունենալու մեր ժողովուրդին ու հայրենիքի ճակատագրին առընչուող հարցերու վրայ։

Ժամն է որ ամէն մէկ հայ գտնուի իր ազգային ու մարդկային նուիրական պարտականութեան վրայ՝ նըւիրաբերելով իր ճիգն ու լումայն այս յառաջադրուած ծրագրին իրագործման, առանց յապաղումի եւ վարանումի։

Հայաստանն ու Արցախը կը սպասեն մեր այդ ճիգին եւ լումային։ Վաղը արդէն ուշ կ'ըլլայ։ Այսօ՛ր պէտք է ըսենք մեր այոն։

Բոլորս զօրավիգ եւ զօրակից Հայաստանի եւ Արցախի։

ՏՈՄՍԱԿ

Արքատի Վոլպքի եւ Բալովի շուները...

Սեպտեմբերին սկիզբները «Նիւ Եորք Թայմզ»ի Մոսկուայի թղթակից Պիլ Քէյսըր Պաքուէն կ'անցնէր Արցախ, եւ Ստեփանակերտի մէջ տեսակցութիւն մը կ'ունենար Ցատուկ կառավարման Կոմիտէի նախագահ Արքատի Վոլպքիի հետ։

Ամերիկացի թղթակիցին այս երկրորդ այցելութիւնն էր կովկաս։ Անցեալ տարի, Սումկայիթի ջարդէն ետք, Հայաստանէն եւ Ադրպէջանէն իր թերթին ղրկած թղթակցութիւններուն մէջ առանձնապէս ընդվզեցուցիչ էր Սումկայիթէն ղրկուած գրութիւնը, որ պարզապէս միակողմանի արձագանգը կը հանդիսանար տեղւոյն ազերիներու յայտարարութիւններուն, թէ՝ Սումկայիթի դէպքերը հակազդեցութիւնը ըլլալով Հայերու գրգռութիւններուն, մեղադրելը միայն այս վերջինները էին։ Թղթակիցը պէտք չէր տեսած ներկայացնել «երկրորդ տեսակէտը», ինչպէս կ'ըսուի լրագրական բարբառով։

Պիլ Քէյսըր այս անգամ Արցախէն ղրկած գրութիւնը շահեկան էր որպէս քաղաքագիտական պատերազմի մը սեմին գտնուող շրջանի մը կացութեան ներկայացումը։ Քէյսըր երկրորդ գրութեամբ մը (10 Սեպտեմբեր) կը մէջբերէ Արքատի Վոլպքիի մէկ գուշարը խօսքը, որ կը պարզէ ամբողջ ողբերգութիւնը ոչ միայն անորոշութեան մատնուած խողովակ շրջանի մը, այլեւ մանաւանդ հոն կարգ ու կանոնի հաստատման առաքելութեամբ Մոսկուայէն ղրկուած «կազօրենդեան» շուրջն վիճակը, զոր պատկերազարդելու համար Վոլպքի կը պատմէ աշխարհահռչակ գիտնական Բալովի համբաւաւոր շան պատմութիւնը։

«Միջազգային գիտաժողովի մը, որ ամբողջ աշխարհէն հաւաքուած էին իր պաշտօնակիցները, -կ'ըսէ Վոլպքի,- Բալով ցոյց տուաւ իր աշխատանքը։ Նախ բնութեան կրթուած շուն մը, որ կը հաչէր ամէն անգամ որ կարմիր լոյս վառէր եւ կը լռէր երբ լոյսը կանգնէր փոխուէր։ Փորձի համար երբ երկու լոյսերը միաժամանակ վառեցան, շունը ապշոտուեց, կաղկանձեց եւ կատղեցաւ։ Չդիտցաւ թէ ի՞նչ պէտք է ընէր։ Նոյնը ես կը զգամ, միակ բանը որ զիս կը փրկէ, այն իրողութիւնն է որ հակազդեցութեամբ (ընազդով) չեմ ապրիր այլ՝ տրամաբանութեամբ։»

Ասիկա պատճառ մը չէ, որ Վոլպքի մշտապէս չմտաբերէ Բալովի շան պատմութիւնը երբ իր կացութենէն մասին խորհելու ժամանակ ունենայ։

Եւ ինչպէ՞ս չմտածէ շաբաթ մը առաջ Արցախի այս լիազօրը, երբ Մոսկուայէն «Բալով» մը կը կոխէ կանգնէ լոյսին կոճակը, իրեն ծրարանգեցուցած որ պէտք է արտարտութիւնը հաստատի Մարզին մէջ, հայերը պատանգազերիներուն համաձայնագրի քաղաքացի, ապա բանաք իրենց դպրոցները, կազմակերպեն իրենց կեանքը, իսկ ինչպէս կ'ըսուի լրագրական բարբառով։

Վոլպքի, հնազանդելու է միա՛յն Մոսկուայի։ Օր մը եղաւ, յանկարծ լոյսը կարմիր, պատգամելու համար որ կը կարմրի, պատգամելու համար որ Պաքուն է Արցախի ղեկավարման կեդրոնը։ Ու երբ «կազօրը» աչքերը կը յառէ Ադրպէջանու յաջորդներուն, Մոսկուայի «գիտնականը», յանկարծ կը կոխէ լոյսի երկու կոճակներուն վրայ միաժամանակ...։ Սակայն Վոլպքի թող սփոփի. միայն ինքը չէ, որ համբաւաւոր շուներ կը նմանի։

Մոսկուա Բալովի շան փորձարկութիւնները կ'ընէ հայերուն վրայ ահա երկու տարիներէ ի վեր, երբ հայերուն աչքին կանգուն լոյսը եւ յոյսը ցոլացուց, քաջալերեց որ Արցախի հայերը հանգրուանէ կազմակերպեն եւ իրենց պահանջը ներկայացնեն։ Նոյնիսկ երկրին թիւ մէկ ղեկավարին տնտեսական միտքը եւ խորհրդականը ընկատուող Աբէլ Աղանբէկեանի նման անձնաւորութեան մէջ այն համոզումը գոյացաւ, որ Արցախի Հայաստանին միացումը... բնական էր, կամ առնուազ անհաշտ չէր Խորհրդային Միութեան հաւերուն։ Հետեւաբար...

Ապա, նոյն այդ Մոսկուան յանկարծ կարմիր լոյսը վառեց, որուն հետեւանքով ազերիները ոչ միայն սկսան «կատկանձել», այլ կարմիրը անոնց մէջ արթընցուց արեան արհաւական ծարաւը։ Կազմակերպուեցաւ Սումկայիթը։ Գործադրուած ջարդէն ետք կարմիրը տրօգմենեցաւ առանց սակայն իր տեղը զիջելու կանանչին, երբ յանկարծ՝ երկու գոյներն ալ միատեղ շողացին, որպէսզի հայերը եւ ազերիները իրարու դէմ «կատղին»։

Վերջին ամիսներուն, այլեւս Մոսկուա մոռցած է կանանչ լոյսին կոճակը։ Կարմիրը կը վառի անընդհատ, թողլով որ փրփրերախ ատրպէյճանցիները «չյայտարարուած պատերազմ» մղեն հայերուն դէմ, ամբողջ հանրապետութեան մը ժողովուրդը եւ ինքնավար շրջանի մը բնակչութիւնը քաղցած եւ արիւնաքամ դարձնելու եղերական ծրագիրով։

Երբ Մոսկուայի ղեկավար բեւեռները շարունակեն տարածել իրենց շահ փորձարկութիւնները, Հայաստանի եւ Ադրպէյճանի տագնապին ճամբ կազմելով տեղեկութիւններ, Մոսկուա-թեան տարածքին վրայ, այլ առանձ ո՛չ միայն կատաղութեան ժանրը պիտի սփռուի Միութեան կազմող բոլոր ժողովուրդներուն մէջ, այլ նաեւ աշխարհ պիտի գտնուի ատրպէյճանի նոր տիպի գերագոյն վտանգի մը դէմ հանդիման։

Գնենք ա՛յն առնչ է միայն -թէեւ շատ ուշ- որ Մոսկուա իր դասերը պիտի քաղէ հայերուն վրայ իր կատարած տիպ տիպ տիպ

Հայաստան պիտի արտադրէ երկու միլիոն խաղալիքներ

Ֆիրթոյթէն «Արմէնթօյ» մանուկ- պուպրիկներու եւ խաղալիք- գործատան հիմնադիր Ընկ. Ռուբէն Թերզեան Հայաստանի մէջ բանալ խաղալիքներու գործա- տուն մը:

«Համատեղ ձեռնարկութեան նպատակը միայն ամենաառաջաւոր թէք- նոլոճիի կիրառմամբ սեղանի խաղեր- րու ու խաղալիքներու արտադրու- թիւնը չէ: Ձեռնարկութեան գործու- նէութիւնը կը նախատեսէր նաեւ

Նկարին մէջ Ընկերութեան նախա- գահ Ընկ. Ռուբէն Թերզեան եւ «Ա- րաքս» գործատան տնօրէն Հրաչիկ Մնացականեան:

Տիրթոյթարնակ ձեռնարկատէր Ռուբէն Թերզեանի Մանուկներու խաղալիքներու «Պրէսլօ, Մորիսըն, Թիբեան» ընկերութիւնը հանրածա- նօթ է Ամերիկայի մէջ իր ստեղծած պուպրիկներով: Հայ գործատիրոջ փափաքն էր Հայաստանի մէջ բանալ խաղալիքներու գործա- տուն մը, որուն միջազգային ա- ռաջնակարգ որակով արտադրութիւ- նը պիտի հասնէր բոլոր հայրենիքին:

Վերջերս, Հայաստանի Առեւտրա- արդիւնաբերական Պալատին աջակ- ցութեամբ Երեւանի մէջ կնքուեցաւ «Արմէնթօյ» խորհրդա-ամերիկեան համատեղ ձեռնարկութեան շուրջ համաձայնագիր մը, որուն հիմամբ տարեկան պիտի արտադրուի երկու միլիոն խաղալիքներ: «Արմէնթօյ»ի բաժնետէրերն են «Անի» գերարտա- դրական «Արաքս» գործարանը եւ ա- մերիկեան վերոյիշեալ ընկերութիւ- նը:

Այս առթիւ Ընկ. Ռուբէն Թերզ- եան «Արմէնփրէս»ի թղթակիցին յայտարարած է.-

շուկայի ուսումնասիրում եւ այդ արտադրանքներու իրացումը ինչպէս խորհրդային ներքին շուկային, այնպէս ալ այլ երկիրներուն մէջ ռուբլիով եւ ոտարերկրեայ դրամա- նիշով: «Արմէնթօյ» պիտի ծաւալի նաեւ այլ կարգի առեւտրական գոր- ծունէութիւն. սպասարկումներով կ'ապահովէ Խորհրդային եւ արտա- սահմանեան գնորդներուն, կը նը- պաստէ Խ. Միութեան շարք մը գոր- ծարաններու փոխադրմանը խաղերու ու խաղալիքներու արտադրութեան, կը զբաղի նման արտադրութեան մէջ օգտագործուելիք սարքաւորումնե- րուն, հումքի գնմամբ ու վաճա- կալմամբ»:

Կը նպատակադրուի յետագային ամերիկեան յիշեալ ընկերութեան եւ այլ ընկերութիւններու օգնութեամբ Հայաստանի մէջ կազմակերպել ման- րաշարժիչներու համատեղ արտա- դրութիւն, որոնք կը կիրառուին արդի համաշխարհային տնտեսու- թեան տասնեակ ճիւղերուն մէջ:

Հոս կ'արժէ յայտնել, որ Ընկ. Ռուբէն Թերզեան երկրաշարժի օգ- նութեան փոնտին հարիւր հազար տոլար նուիրած էր:

Մահ՝ Յովհաննէս Թումանեանի վերջին զաւակին
ԹԱՄԱՐԱ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

Երեւանի «Գրական Թերթ»ի Սեպ- տեմբեր 22ի թիւէն կ'իմանանք որ իր մահկանացուն կնքած է Թամարա Թումանեան կամ, ինչպէս Է. Ջըր- բաշեան կը խորագրէ իր գրութիւնը՝ «Տասներկուսից Վերջինը»: Արդարեւ Թամարա Թումանեան վերջին ողջ զաւակն էր՝ Յովհաննէս Թուման- եանի:

Է. Ջրբաշեան կը վկայէ որ Թա- մարայի գլխաւոր աշխատանքը եղած է իր հօրը Թանգարանի շինարարու- թիւնն ու զարգացումը, եւ որու տնօրէնն եղաւ աւելի քան երկու տասնամեակ: Իր ջանքերով է որ 1969ին, բանաստեղծին ծննդեան 100 ամեակին բացուեցան Թանգարա- նի նոր սրահները:

Թումանեանի զաւակներուն առա- ջինը՝ Արտաւազդը դաւաճանութեան զոհ գացած է 1918ին, Վանէն նա- հանջի ճամբուն վրայ, իր խումբին հետ:

Ապա իր մահկանացուն կը կնքէր ինքը՝ Թումանեան եւ քիչ ետք իր աղջիկներէն մէկը՝ Անոյշ, զոհ ան- բուժելի հիւանդութեան մը:

Երեսունական թուականներուն Թումանեանի ընտանիքը կէս առ կէս խորտակած է ստալինեան բռնատի- րութիւնը: Ձերբակալուած ու անհե- տացած են երեք զաւակները՝ Մու- շեղը, Համլիկը եւ Արեգը: Ապա, յաջորդաբար մեռած են իր աղջիկ- ները՝ Աշխէնը, Նուարդը, Արփե- նիկն ու Սեդան: Վերջինն էր՝ Թա- մարը, որ ահա իր կարգին կը մեռ- նի:

Հանդիպում հայրենի բանաստեղծ Դաւիթ Յովհաննէսին հետ

Արդէն շուրջ 3 շաբաթ է որ հայ- րենի շնորհալի բանաստեղծ Դաւիթ Յովհաննէս կը գտնուի Հարաւային Ամերիկա: Երկու շաբաթ ան անցուց Մոնթէվիտէոյի մէջ: Երեքշաբթի, Հոկտեմբեր 31-ին ան ժամանեց Պուէնոս Այրէս եւ յաջորդ օրը Հա- յաստանեայց Առաքելական Եկեղեց- ւոյ Առաջնորդարանին մէջ հանդի- պում ունեցաւ մայրաքաղաքիս հայ մտաւորականութեան եւ հայ հասա- րակայնութեան հետ:

Մոնթէվիտէոյի մէջ իր կեցութեան երկու շաբաթը շատ բուռն անցած էր. այդ պատճառով բանաստեղծը աւելի շատ հոն իր հանդիպումնե- րուն, վիճաբանութիւններուն եւ հաշտարար դերին մասին խօսեցաւ իր խօսքին ներածութեան մէջ:

Մեծ հետաքրքրութեամբ եւ լար- ւած ուշադրութեամբ ներկաները լը- սեցին բանաստեղծին պատասխանե- րը իրեն տրուած հարցումներուն:

Արցախեան շարժման մէջ հայ գը- րողներու մասնակցութեան հարցին պատասխանելու առեն Դաւիթ Յով- հաննէս մի քանի տասնամեակ ետ երթալով՝ յակնէ անուանէ նշեց այդ հարցի նախապատրաստութեան մէջ հայ գրողներու մասնակցութիւ- նը: Այսօր ալ «Ղարաբաղ Կոմիտէ»ի անդամներէն մէկը՝ Վանօ Սիրադեղ- եան, Գրողներու Միութեան անդամ է:

Դաւիթ Յովհաննէս սխալ եւ միա- միտ բնութագրեց այն պնդումը, որ իբր արցախեան շարժման ոգին հայ սփիւռքէն ներմուծուած է եւ իբրեւ որոշ կուսակցութեան գաղափարա- կան կեցուածք: Ան համոզիչ փաս- տերով ցոյց տուաւ որ ազգային զարթօնք կ'ապրին Խորհրդային Միութեան շատ հանրապետութիւն- ներ, իսկ Արցախի պարագային՝ պարզապէս հռչակուած «կլասնոսթ»ը կարելի դարձուց որ բազմաչարչար արցախցին ձայն բարձրացնէ եւ ար- դարութիւն պահանջէ: Միեւնոյն ա- տեն բանաստեղծը դիտել տուաւ որ իրականին մէջ Ատրպէյճանը կը շա- րունակէ շեփորել որ արցախեան շարժումը ազերիներու կարծիքով արտասահմանի հայ մաֆիայի կամ ազգային կուսակցութեան մը, Ամե- նայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ ներսի ծայրայեղականներու (էքսթրեմիսթ) սարքած գործն է:

«Արցախեան շարժումը ժողովրդա- կան եւ համազգային շարժում է», - իրաւացիօրէն պնդեց բանաստեղ- ծը:

Պատասխանելով այն հարցումին թէ պարենի մատակարարման իմաս- տով ի՛նչ վիճակ է Հայաստանի եւ Արցախի մէջ, Դաւիթ Յովհաննէս ը- սաւ որ Հայաստանի մէջ պենզինի պակասի պատճառով բացի փոխա- դրական միջոցներու անկանոնութե- նէն, անդառնալիօրէն զգալի չեղաւ շրջափակումը: Ան իր բացասական ու ենշիչ ազդեցութիւնը թողուց ա- ւելի շատ մարդոց ջիղերուն եւ հո- գեբանութեան վրայ: Ղարաբաղն ալ անօթի չէ, սով չկայ հոն, կը մոր- թեն իրենց անասունները, սակայն ոչ մէկը գիտէ թէ վաղը ինչ պիտի ըլլայ:

Տրուած ըլլալով որ հասարակու- թիւնն արդէն տեղեակ է Մոնթէվի- տէոյի մէջ Դաւիթ Յովհաննէսին շուրջը եղած անցուդարձին, Թեմիս Առաջնորդը՝ Գրիգորիս Եպիսկոպոս փափաք յայտնեց որ բանաստեղծը հասարակութեան տեղեակ պահէ թէ ի՛նչ է ճշմարտութիւնը: Բանաստեղ- ծը ըսաւ որ ընդհանուր առմամբ "La República" թերթը թարգմանա- բար ճիշդ ներկայացուցած էր իր միտքերը, սակայն աւելցուց որ կա- յին «որոշ անհարթութիւններ»: Յատկապէս թերթին մէջ տպուած նկարի մը շուրջ իր արտայայտու- թիւնները ճիշդ չէին հասկցուած: Բանաստեղծը վաւերական փաստա- թուղթ մը ուզած է հրապարակել ա- զերիներու վանտալիզմի մասին՝ չուզելով վիրաւորել ոեւէ ազգ, որե- ւէ կուսակցութիւն եւ ոեւէ մարդ»:

Երեկոն շատ շահեկան եղաւ ուն- կընդիրներուն համար: Ամէն մարդ Առաջնորդարանէն հեռացաւ բանով մը հարստացած: Բանաստեղծի մա- սին ներածական խօսք ըսաւ գաղու- թիս ճանչցուած երիտասարդ մտաւո- րական Վարդան Մաթէոսեանը՝ բանաստեղծի ստեղծագործութիւննե- րէն կարդալով գողտրիկ ոտանաւոր մը:

Ցաւարտ դասախօսութեան՝ Դաւիթ Յովհաննէսի անձի եւ ստեղծագոր- ծութեան համառօտ բնութագիրը տը- ւաւ Առաջնորդ Սրբազանը՝ անդրա- դառնալով նաեւ Արցախի շուրջ ծա- ւալուած իրադարձութիւններուն: «Մեզի յաճախ կը պակսի ճշմարտու- թիւնը ըսելու, երբեւան հանելու քա- ջութիւնը, - ըսաւ Սրբազանը, - իսկ Դաւիթ Յովհաննէս խիզախու- թեամբ հրապարակեց վաւերական ճշմարտութիւնը»:

Ս. Ա.

Հայրենի Կառավարութիւնը եւ Վեհափառը ցաւակցութիւններ կը յայտնեն Սան Ֆրանսիսքոյի երկրաշարժին առթիւ

Սան Ֆրանսիսքոյի շրջանին մէջ Երեքշաբթի, 17 Հոկտեմբերին երկ- րաշարժին առթիւ, Հայաստանի Գե- րագոյն Խորհուրդի Նախագահութիւ- նը ցաւակցական հեռագիրներ յղած է Նախագահ Ճորճ Պուշի եւ Գալի- փորնիոյ Կառավարիչ Ճորճ Տէօքմէճ- եանի:

Հեռագիրներուն մէջ կ'ըսուի, որ հայ ժողովուրդը, որ դեռ չէ բուժած Դեկտեմբեր 1988ին աղէտին պատ- ճառած վէրքերը, չի մոռնար Միա- ցեալ Նահանգներու եւ Ամերիկայի ժողովուրդին ցոյց տուած կարեկ- ցութիւնը եւ օգնութիւնը:

Նոյնանման հեռագիրներ ղրկած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, Նա- խագահին եւ Տէօքմէճեանին: Նախա- գահ Պուշին հեռագրին մէջ Վեհա- փառը կը գրէ. «Այս սուգի պահուն, թոյլ տուէք անգամ մը եւս մեր ե- րախտագիտութիւնը յայտնել ան- ձամբ ձեր, ձեր բարեպաշտ որդիին եւ ամերիկեան ժողովուրդի մարդա- սիրական վերաբերմունքին համար անցեալ Դեկտեմբերին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած երկրաշարժի օ- րերուն»:

Ս. Էջմիածնի Մ այր Տաճարին մէջ, 22 Հոկտեմբերին պիտի կա- տարուի յատուկ հոգեհանգստեան պատարագ եւ արարողութիւն Սան Ֆրանսիսքոյի զոհերու յիշատակին:

Ամերիկահայերը Խորհրդային Դեսպանէն թոյլտուութիւն կ'ուզեն շտապ օգնութիւն ղրկելու

Ատրպէյճանի կողմէ Հայաստանի եւ Արցախի պաշարումին հետեւանքով յառաջացած ծայրաստիճան տագնապը մղեց Ռ. Ա. Կուսակցութեան ղեկավարութիւնը, որ չփումներ ունենայ Հայկ. գլխաւոր կազմակերպութիւններու ղեկավարներուն հետ հայրենիքին եւ Արցախին շտապ օգնութեան փութալու նպատակով:

Այս յառաջադրանքով Խորհրդային դեսպանատան դիմումներ կատարուեցան, որ արտօնուի օդային արագ փոխադրամիջոցով սննդեղէն եւ դեղօրայք ուղարկել Երեւան:

Ուաշինկթընի մօտ Խորհրդային դեսպան Տիւպինին այս հարցով ընդունեց Հայաստանի Երկրաշարժի Օգնութեան հասնող գլխաւոր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները, Հինգշաբթի, 12 Հոկտեմբերին: 90 վայրկեան տեւող ընդունելութեան մասնակցեցան Տոքթ. Արշաւիր Կէօնճեան, Տիկ. Լուիզ Սիմոն, Հրայր Թովմասեան, Խաժակ Մ. Վրդ. Պարսամեան, Ժիրայր Յարութիւնեան, Մեսրոպ Արքեպս. Աշճեան, Ռոս Վարդեան, Տիկ. Արփի Փալեան, Տիկ. Ս. Սիմոնեան եւ Տ. Եումուշխանեան:

Հանդիպումին ընթացքին խօսուեցաւ շրջափակումին, Արցախի եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններուն վրայ ազերիներու կողմէ շարունակուող յարձակումներուն, եւ Ատրպէյճանի այս յայտարարուած պատերազմին նկատմամբ Մոսկուայի ցոյց տուած հանդուրժողութեան մասին: Հայ ներկայացուցիչներ ըսին, որ աշխարհի հայերը միտ նըկատած են, որ Հայաստանի համար միակ ապահով գոյավիճակը կը կայանայ Խորհրդային Միութեան սահմաններուն մէջ, սակայն ներկայ կացութիւնը սկսած է վնասել այդ նկատումին եւ հաւատքին:

Հայկ. պատուիրակութիւնը յայտնեց նաեւ որ ինք կողմնակից է տագնապին խաղաղ միջոցներով լուծումին: Ասոր համար պէտք է դարմանել պատմական անարդարութիւն մը:

Տնտեսական պաշարումին հետեւանքով ստեղծուած ճգնաժամային կացութիւնը նկատի առնելով, ներկաները պահանջեցին որ Խորհրդային Իշխանութիւնները արտօնութիւն տան օդային շտապ օգնութեան միջոցով սննդեղէն եւ դեղօրայք հասցնել Երեւան եւ Ստեփանակերտ: Գրաւոր ձեւով պահանջ ներկայացուեցաւ, որ այդ օգնութեան իրենց օժանդակութիւնը տրամադրեն Խորհրդային օդային փոխադրամիջոցները:

Դեսպան Տուպինին պատասխանեց որ արծարծուած հարցերը եւ եղած առաջարկները Մոսկուայի պիտի ներկայացնէ, եւ խոստացաւ 10 օրէն պատասխան մը տալ հայ ներկայացուցիչներուն:

Ատրպէյճան շրջափակումի կ'ենթարկէ նաեւ Վրաստանը, որ դադրի Հայաստան օգնելէ

Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահ Կարլէն Դալլաքեան կը հաղորդէ.-

Խորհրդային միութեան Հաղորդակցութեան ճամբաներու նախարար՝ Գոնարիսվի Մոսկուա գումարուած մամուլի ասուլիսին ատեն *չեգում* եւ *վնասարարութիւն* անուանելով Ատրպէյճանի կազմակերպած շրջափակումը, որու հետեւանքով անդրկովկասեան երկաթուղիները կեցած կը մնան Հայաստանի համար նախատեսուած 222 գնացք: Նշած է, որ հարցը հասած հոն, ուր Ատրպէյճանի ծայրայեղականները դիմած են Վրաստանի ժողովրդական ճակատին, պահանջելով թոյլ չտալ իրենց Հանրապետութենէն անցքը Հայաստանի սահմանուած վակոններուն: Վրացի ժողովուրդը չէ ենթարկուած գրգռութեան եւ չափազանց բարդ պայմաններու մէջ, ամէն ձեւով կ'օգնէ Հայաստանին: Ի պատասխան ատրպէյճանցիները արգիլած են պարէնի եւ նաւթամթերքի հայթայթումը Վրաստանի:

Այսօր – Հոկտեմբեր 13 – հանրապետական մամուլի մէջ, հրատարակուած է Հայաստանի Կոմկուսի Կեդրկոմի, Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի եւ Նախարարաց Խորհուրդի դիմումը Վրաստանի համապատասխան մարմիններուն: Դիմումով հայ ժողովուրդի, հանրապետութեան բոլոր աշխատաւորներու անունով խորին շնորհակալութիւն կը յայտնուի եղբայրական Վրաց ժողովուրդին:

Ինչպէս կը հաղորդէ հանրապետական մամուլը Հոկտեմբեր 11ին, վերջին երկու ամիսներուն առաջին անգամ Ատրպէյճանէն ստացուած է 17 *սիթեռն* վառելանիւթ եւ պարենամթերքներ: Երէկ Ատրպէյճանէն Հայաստան է հասած 60 *սիթեռն* նաւթամթերք եւ սննթամթերքով քանի մը վակոն:

Կ. ԴԱԼԼԱՔԵԱՆ

Երեւան, Հոկտեմբեր 13

Պուշի վարչութիւնը կ'ընդդիմանայ Հայկական Բանաձեւին

Պետական քարտուղարութեան խօսնակ՝ Մարկրէթ Թութուայլըր, Ծերակոյտի Դատական Յանձնախումբին կողմէ Հայկական Բանաձեւին վաւերացումին վերաբերեալ հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց, որ Նախագահ Պուշի վարչութիւնը կ'ընդդիմանար Բանաձեւին:

Հարցումը ուղղողն էր իսրայէլեան Հա'արէց թերթի թղթակիցը Եօ'աւ Քարնի, պետական քարտուղարութեան ամէնօրեայ մամլոյ ասուլիսին ընթացքին, 18 Հոկտեմբերին:

Հետեւեալ հարց պատասխանը տեղի ունեցաւ.-

«Քարնի – կրնա՞մ այլ նիւթի մը մասին հարցում մը ուղղել: Որեւէ բան մը կա՞յ Ծերակոյտի Դատական Յանձնախումբին ներկայացուած, որ կը վերաբերի Հայկ. Ցեղասպանութեան ընդունման:

Թութուայլըր – Այո, կայ: Կը խորհիմ որ այդ երէկ յայտարարուեցաւ (17 Հոկտեմբեր) Սպիտակ Տան կողմէ, ինչպէս որ գիտէք: Վարչութիւնը կ'ընդդիմանայ Բանաձեւին: Մինչ վարչութիւնը զգայուն է հայ ժողովուրդին ողբերգական տառապանքին եւ 1915-1923 զոհերու յիշատակումի պահանջին նկատմամբ, մենք նմանապէս ուշադիր ենք Թուրքիոյ հետ ունեցած մեր մօտիկ եւ զօրաւոր բարեկամութեան, ու նաեւ՝ այն տարբեր կարծիքներուն, ինչ կը վերաբերի այդ ահաւոր եղելութիւններու ճշգրիտ յատկանշումին: Կը յուսանք որ Գոնկրէսը Հայ համայնքին շահագրգռութեանը հանդէպ կրնայ վարուիլ ձեւով մը, որ ծանրօրէն չվիրաւորէ մեր կենսական դաշնակիցը եւ բարեկամը՝ Թրքական Հանրապետութիւնը:

Քարնի – Այդ մասին հարցում մը ունիմ: Աչքիս առջեւ ունիմ Նախագահ Պուշին հաստատումը, զոր ան կատարած է Հոկտեմբեր 1988ին, նախագահ չընտրուած: Ան հոն կ'ըսէ, թէ Միացեալ Նահանգները պէտք է որ ճանչնան հայ ժողովուրդին դէմ փորձուած ցեղասպանութիւնը: Ու ան յառաջ գացած է ըսելով. «Ամերիկացի ժողովուրդը, մեր կառավարութիւնը եւ վստահօրէն Պուշի վարչութիւնը երբեք թոյլ պիտի չ... տայ քաղաքական ճնշումներ, որ... լելու համար մարդկութեան դէմ... ճիրներու դատապարտումը, ու... Գոնկրէսին պիտի միանամ այդ... ջանքի զոհերուն յիշատակումին մէջ»: Անիկա դժուարաւ կը հաշտուի... յայտարարութեան հետ:

Թութուայլըր – Իմ ըմբռնումս... կարելի է:

Քարնի – Կ'ուզէ՞ք, խնդրեմ, կ... զէ՞ք բացատրել:

Թութուայլըր – Ըսի արդէն, ... յուսանք թէ Գոնկրէսը հայ համայ... քին շահագրգռութեանը հանդէ... կրնայ վարուիլ ձեւով մը, որ ծան... րօրէն չվիրաւորէ մեր կենսական դաշնակիցը եւ բարեկամը՝ Թուր... քիոյ Հանրապետութիւնը: Խորհ... նաեւ հայ ժողովուրդին ողբերգա... կան տառապանքին մասին: Կը խոր... հիմ, որ ես ամբողջովին պատա... խանեցի ձեր հարցումին եւ վարկ... ծին – կամ՝ առնուազն ինչ որ մի... քըս ունէի:

Քարնի – Ոչ, ըսել կ'ուզեմ, ... նախագահը յստակօրէն կ'ըսէ, ... Հայ ժողովուրդին դէմ տեղի ու... ցած է փորձուած ցեղասպանութի... մը, ու կը թելադրէ որ պէտք է... յիշատակուի: Ես տակաւին քիչ... դժուար կը հասկնամ, թէ դուք ին... պէ՞ս կը հաշտեցնէք ձեր այսօ... յայտարարութիւնը Նախագահ Պու... շին հաստատումին հետ:

Թութուայլըր – Այդ գիս չի խա... վեր:

Թուրքիոյ Արտաքին Նախարարը Հայկական Բանաձեւին դէմ

Հայկական Բանաձեւին յաջողութեան դէմ Թուրքերը ամէն աստիճանի եւ մակարդակի պայքար կը մղեն: Թրքական խաչակրութեան մէջ ամէնէն յատկանշականը Թրքական դիմումն է ամերիկացի հրէական կազմակերպութիւններուն, որ ընդդիմանան Ծեր. Տոլի ներկայացուցած Բանաձեւին: Այսպէս՝ Թուրքիոյ Արտաքին Նախարար Մէսուտ Եըլմազ վերջերս իր Նիւ Եորք գտնուած միջոցին գլխաւորած է Հայկական Բանաձեւին դէմ պայքարը: Հոկտեմբերին սկիզբը Նիւ Եորք «Թրքական Տան» մէջ ան հանդիպում մը ունեցած է Ամերիկացի ... գոյն հրէական կազմակերպութիւն... ներէն եօթին հետ, ու անոնց ... ցուցած, որ Բանաձեւը ... ազդեցութիւն պիտի գործէր Թուր... եւ ամերիկեան յարաբերութիւն... րուն վրայ: Ժողովին մասնակցող... նը հրեայ ներկայացուցիչներ ... տասխանած են, որ իրենք ... կը հասկնան Թուրքիոյ մտահոգ... թիւնները, եւ խոստացած են ... հարցին մասին տեսակցութիւն ... ունենալ Ծերակուտական Տոլի ...

Ծերակոյտի դատական յանձնախումբը վաւերացուց Հայկական Բանաձեւը

Ծերակոյտի Դատական Յանձնախումբը, որ 5 Հոկտեմբերի իր նիստին յետաձգած էր Ապրիլ 24ը որպէս Ցեղասպանութեան զոհերու Յիշատակի Օր նշանակումի թիւ Տ. J. 212 բանաձեւին քննարկումը, 17 Հոկտեմբերի իր նիստին 8/6 քուէով վաւերացուց Ծեր. Տոլի նախաձեռնութեամբ ներկայացուած բանաձեւը:

Ամերիկայի բոլոր շրջաններու ... յերը պէտք է գրեն իրենց ծերակուտականներուն որ զօրավիգ ... կամ շարունակեն ներկ... Հայկ. Բանաձեւին:

Տիկ. Լուիզ Մանուկեան Սիմոնի ժամանումը Կիպրոս

Շաբաթ, 14 Հոկտեմբեր 1989, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Լառնաքայի օդակայանը ժամանեց Հ.Բ.Ը. Միութեան Նորընտիր Նախագահ Տիկ. Լուիզ Մանուկեան Սիմոն, ընկերակցութեամբ Կեդրոնական Վարչութեան ժողովի անդամ եւ ատենադպիր Տիար Պերճ Սեդրակեանի: Օդակայանի պատուոյ հիւրերուն սպասարահին մուտքին՝ Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան սան-սանուհիներ, զոյգ շարքերով, դիմաւորեցին մեծարգոյ հիւրերը, որոնք շրջապատուած Կեդր. Վարչութեան ժողովի անդամ ու փոխ-Նախագահ Տիար Հայկաշէն Ուզունեանէ եւ իր տիկնոջ, ինչպէս նաեւ Կիպրոսի Խորհրդարանէն ներս կիպրահայութեան պետական Ներկայացուցիչ Տիար Արամ Գալայճեանէ եւ իր տիկնոջ, ուղղուեցան սպասարահ, ուր յիսնեակ մը ներկաներ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կիպրոսի երեք մասնաճիւղերէն, Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան տնօրէնութենէն եւ ուսուցչական կազմէն, խանդավառ ծափահարութիւններով դիմաւորեցին մեր թանկագին հիւրերը:

Բարի գալուստի հակիրճ խօսքերէ ետք, Տիար Արամ Գալայճեան մէկիկ-մէկիկ ծանօթացուց ներկաները: Այնուհետեւ բոլորը միասին ուղղուեցան Հ.Բ.Ը.Մ.ի Լառնաքայի ակումբը, ուր Միութեան հաւատաւորներու հոծ բազմութիւն մը անհամբեր կը սպասէր թանկագին հիւրերուն: Տիար Ա. Գալայճեան բարի գալուստի իր խօսքին մէջ ջերմօրէն շնորհաւորեց Նորընտիր Նախագահը, եւ առողջութիւն մաղթեց Ցկեանս Պատուակալ Նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեանին: Իր պատասխան խօսքին մէջ Տիկ. Լ. Մանուկեան Սիմոն շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն, եւ իր հօր ուղղուած ջերմ խօսքերուն համար: Լառնաքայի Հ.Բ.Ը. Միութեան վարչութեան ատենապետ Պրն. Արթօ Առաքելեան ամփոփ կերպով ներկայացնելէ ետք Լառնաքայի Հ.Բ.Ը.Մ.ի գործունէութիւնը իր հիմնադրութենէն ասդին, ու բարի գալուստի խօսքերէն ետք, ներկաները հրաւիրեց քոքթէյլի:

Տիկ. Լուիզ Մանուկեան Սիմոն, առաջնորդութեամբ Տիար Արամ Գալայճեանի, ծանօթացաւ Լառնաքայի մեր միութենականներուն: Բոլոր ներկաներուն բուռն ծափահարութեան արժանացաւ մեր հաւատաւոր անդամներուն պզտիկներուն կողմէ կատարուած խմբական արտասանութիւնը՝ նուիրուած մեր մեծ Միութեան:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Օդային նոր կամուրջ

Խ. Միութեան օդանաւորդութեան կողմէ Սեւանի աւազանը եւ Արցախը իրարու կապող ուղղաթիռի նոր գիծ մը հաստատուած է, Մարզին բնակչութեան անհրաժեշտ նուազագոյնը կարենալ հոգալու համար: Ուղղաթիռը կ'առնէ Կամօ – Հադրութ – Գետաշէն – Մարտակերտ – Շահումեան ուղեգիծը, որ երկու անգամ աւելի կարճ է Երեւանէն մեկնող ուղեգիծէն, հետեւաբար փոխան երկու անգամ երթուդարձի կը կատարէ օրական չորս թռիչք:

Դժբախտաբար, սակայն, միայն մէկ ուղղաթիռ տրամադրուած է:

Այս նոր եամբով եւ կարճ ժամանակամիջոցին մէջ, շնորհիւ «Գթութիւն» Բարեգործական Ընկերութեան եւ այլ հիմնարկներու միջոցով գնուած ապրանքներու, փոխադրուած են 20 թոն բեռ (ալիւր, կարագ, շաքար, օճառ, դեղօրայք), եւ երկու հազար անձեր: Միայն «Գթութեան» միջոցով պիտի փոխադրուին 150 թոն ալիւր եւ ուրիշ սննդանիւթեր:

Ուղղաթիռը 22 անձերու տեղ ունի եւ ներկայ պայմաններուն մէջ աւելի ձեռնտու է քան օդանաւը, քանի վայրէջք կրնայ կատարել ուզուած վայրը:

Հոգեհանգիստ

Կիրակի, Նոյեմբեր 12 1989, Վարագայ Սուրբ Խաչ Եկեղեցիին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի մեր սիրելի եւ անմոռանալի ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝

ԲԻՒԶԱՆԴ ԳԷՄԱՆՃԵԱՆ-ի

մահուան առաջին տարելիցին առիթով:

Ներկայս կը ծանուցանենք ի գիտութիւն մեր բոլոր ազգականներուն ու բարեկամներուն:

ԱՅՐԻՆ՝ Էկլանդին Գէմանճեան
ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ՝ Սօնա, Պէրճուհի եւ Տիգրան
Փեսաները, Հարսը եւ Թոռները

Տեղւոյս Հ.Բ.Ը.Մ.ի Բողոքագիրը Ս. Միութեան

Քաղաքիս Հ.Բ.Ը. Միութեան վարչութենէն ներկայացուցիչներ պաշտօնական այցելութիւն տուած են Արխենթինայի մօտ Խ. Միութեան դեսպանատան, ուր արծարծուած է, Հայաստանի եւ Արցախի դէմ գործադրուած պաշարման հարցը, խիստ սիրալիր մթնոլորտի մը մէջ: Անհրաժեշտ միջոցառումներու անյապաղ գործադրութեան շուրջ ապահովութիւն տրուած է բանագնացներուն եւ այս առթիւ նաեւ տեղի ունեցած է օգտաշատ զրոյց աւելի լայն եւ այլ հարցերու շուրջ:

Նմանօրինակ հանդիպումներ –որոնք մաս կը կազմեն Բարեգործականի նոր յանձնառու քաղաքականութեան–, օրերս տեղի ունեցած են համահայկական այս մեծ հաստատութեան Ֆրանսայի, Գանատայի եւ Միացեալ Նահանգներու վարչական կազմերը եւս, որոնք սիրով ընդունուած են վերոյիշեալ երկիրներու Խ. Միութեան դեսպանատուներու պատասխանատու անձնաւորութիւններու կողմէ:

Օժանդակութիւն Վահան Թէքէեան Վարժարանին

Ուրախութեամբ կը յայտնենք մեր յարգոյ նուիրատուներուն թէ վերջերըս Միութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը 10 հազար տոլար փոխանցեց Պէյրութի Վահան Թէքէեան Վարժարանին՝ կարեւոր աշակերտներուն որպէս կրթաթոշակ:

Թ.Մ.Մ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ
Հոկտեմբեր 16, 1989

Նուիրատուութիւն

Տիկին Անժիկ Փափազեան-Իզմիրլեան իր սիրելի եղբօր Խաչիկ Փափազեանի մահուան քառասունքին առիթով կը նուիրէ.

Ց. Տիարպէքիրեան Ազգային Ծերանոցին	**Ա. 15.000.-**
Հ.Բ.Ը.Մ.ին	**Ա. 5.000.-**

Պահ մը Արամ Տօնիկեանի հետ

Մենք պահեր ենք ունեցած միասին: Ու ե՞րբ ան ներկայ չէ եղած մեր միջեւ: Ան ներկայ է եղած Հ.Բ.Ը. Միութեան Երիտասարդաց Լիկայի կազմութեան, մնացած է Ռ.Ա.Կ.ի շարքերուն հաւատարիմ հետեւորդն ու մարտիկը, –անոր ընկերներուն խաղաղասէր ծիրին մէջ– ու եղած է նաեւ «Սուրհանդակ»ի հրատարակութեան գործօն դէմքերէն ու կազմակերպիչներէն: Այլ խօսքով, անոր գործունէութեան դաշտագետինը եղած է ընդարձակ, եւ չէ եղած պահ մը ուր ինք ներկայ չըլլար, խրախոյս տալու պատրաստ, երբ բարի էր եւ ազգաշէն գործունէութեան հետապնդած նպատակը:

Օր տեսած, երկիր պտտած փորձ մարդ էր Տօնիկեանը, որուն հետ հասարակ նիւթի մը մասին իսկ խօսիլ հաճոյք էր: Իր անվերադարձ մեկնումով մեծ բաց մը թողուց իր ետին, մասնաւորաբար անոնց համար որոնք տարեկիցներ եղան, ունեցան նոյն ձգտումներն ու մտահոգութիւնները ազգային հարցերու շուրջ: Ջերմ հայրենասէր, բազմիցս այցելած էր Հայրենիք: Անոր համար չկար աւելի մեծ նշանարան կեանքի մէջ, որքան Հայրենիքը, մէն մի հայու համար: Ան իրն էր իր առաքելութիւններուն քով նաեւ իր թերութիւններով:

Այս տողերը գրելու ժամանակ, ես այն համոզումը ունիմ թէ ան երբեք բարեկամ չէ կորսնցուցած, զայն ընդունելէ վերջ: Բաւական էր որ հաւատար խօսակիցին անկեղծութեան: Հիմա, կը խորհիմ թէ –երբ հազիւ երկու ամիս առաջ տեսէր էի զինք– յանկարծ ան անկիւնէ մը պիտի յայտնուի, կամ ընկերական կամ ընտանեկան հաւաքոյթի մը դէմ յանդիման պիտի գանք եւ «ընկեր» պիտի կոչենք զիրար, պիտի շաղակրատենք, բաժակ մը գինիի կամ ուիսքիի ընկերակցութեամբ:

Այդպէս էր Տօնիկեանը: Իր ծանօթները, ով կ'ուզէ ըլլար, –շարքային թէ ոչ, հասարակ բարեկամ կամ համաքաղաքացի– «ընկեր» էր իրեն համար, որ կոչուած էր հզօրացնելու ներքին կապը դիմացինին հետ:

Ինչպէս բոլոր կորուստները, այս մեծ կորուստը եւս տակաւին կը դիմաւորեմ որպէս չպատահած: Որքան ալ տխուր ըլլայ ճշմարտութիւնը եւ անդարմանելի՝ եղած կորուստը, ունի'նք սակայն մեծ բախտաւորութիւն մը, որուն կը դիմենք որպէս միակ եւ անկողոպտելի ապաւէն, յիշատակն է ան: Ու, սիրելի մը, կ'ապրի այնքա՛ն ատեն որքան կը յիշուի, իր բարեմասնութիւններովը, անշուշտ:

Այդ անջնջելի դէմքերէն էր Արամ Տօնիկեանը, մեր մեծ եղբայրը, մեր ան·մոռաց ընկերն ու բարեկամը, որուն հետ աւելի քան քառորդ դարու ծանօթութիւն ունեցայ, եւ երբեք ամպ մը չանցաւ մեր վերեւէն, իր համեստ եւ անբասիր նկարագրովը միշտ բարձր պահելով թէ՛ ինքզինք եւ թէ՛ իր խօսակիցը:

Հանգիստ բազմաչարչար ոսկորներուդ սիրելի Արամ, եւ հողդ միշտ թեթեւ մնայ:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

RESOLUCION SOBRE EL GENOCIDIO

El Senado aprueba, la administración Bush se opone

Washington. El martes 17 de octubre, la Comisión Jurídica del Senado aprobó, por 8 votos contra 6, la resolución de conmemoración del Genocidio Armenio, tras 30 minutos de animado debate y 2 fallidos intentos de crítica, que pretendieron transferir el tratamiento de este tema a otro cuerpo del Senado.

"Yo creo que esta es una extraordinaria victoria para la comunidad armenio-americana, y también una victoria de la verdad", dijo Ross Vartian, director ejecutivo de la Asamblea Armenia de América, quien por varias semanas estuvo conversando con parlamentarios en apoyo de la resolución.

"Estoy completamente decepcionado porque la administración Bush se ha pronunciado contra la resolución, a despecho del compromiso del presidente Bush durante la campaña electoral de 1988, en donde prometió su apoyo a esta resolución y a despecho, también, de la declaración de su vocero Marlin Fitzwater, quien dijo que el presidente no tomaría posición sobre esto".

Asimismo, Vartian dijo que la comunidad armenia no debe descansar ni celebrar todavía este resultado. "Necesitamos redoblar nuestros esfuerzos y nuestra acción, ahora que el proyecto será tratado en el Senado".

Por su parte Margaret Tutwiler, vocero del Departamento de Estado, dijo que la administración Bush se opone a esta resolución.

Esta oposición fue planteada en una entrevista que Yo'av Karny, del diario Ha'aretz, hiciera a la señora Tutwiler, y el diálogo fue así:

Karny: Permítame hacerle una pregunta: ¿sabe usted de la resolución que la Comisión Jurídica del Senado adoptó sobre la conmemoración del Genocidio Armenio?

Tutwiler: Sí, lo sé. Creo que fue anunciado ayer, 17 de octubre, en la Casa Blanca, que la administración Bush se opone a esta resolución. Aunque la administración es sensible al trágico sufrimiento del pueblo armenio y a la necesidad de recordar a las víctimas de 1915 a 1923, nosotros estamos igualmente atentos por concretar nuestras conexiones y fuertes lazos amistosos con Turquía, así como de los diferentes puntos de vista de cómo este terrible hecho debe ser particularmente caracterizado.

Nuestra esperanza es que el Congreso pueda responder a la preocupación de la comunidad armenia de manera de no ofender gravemente a nuestro vital aliado y amigo, la república de Turquía.

Karny: Tengo ante mí la declaración que hizo el presidente Bush antes de ser elegido para el cargo, en octubre de 1988, en la que él dijo que los EE.UU. debían reconocer el intento de Genocidio del pueblo armenio. Y también dijo que "el pueblo americano, nuestro gobierno y ciertamente la administración Bush, jamás aceptarán una política de presiones que impida nuestra denuncia de crímenes contra la humanidad, y yo estaré junto al Congreso en la conmemoración de las víctimas de aquel período".

Esta declaración no está de acuerdo con lo que usted acaba de decirme.

Tutwiler: Yo dije lo que pienso.

Karny: Por favor, ¿puede usted explicarse?

Tutwiler: Yo dije, exactamente: nosotros esperamos que el Congreso pueda responder a las preocupaciones de la comunidad armenia, en una manera que no ofenda gravemente a nuestro vital aliado y amigo, la república de Turquía. Yo también hablé de los trágicos sufrimientos del pueblo armenio. Y una cosa completa mi respuesta: que una es su pregunta y otra muy distinta su hipótesis. Al menos es lo que yo pienso.

Karny: No; entiendo que el presidente dijo explícitamente que ello fue un intento de Genocidio contra el pueblo armenio, y sugirió que debía ser conmemorado. Y yo todavía encuentro una pequeña dificultad para entender cómo usted puede conciliar sus manifestaciones c las declaraciones hechas por Mr. Bush.

Tutwiler: Esto no me causa a mí ninguna aflicción.

Hokehankisd

MUREKIAN Hagop; MUREKIAN Eduardo y Nazeli G. de; HAMPIGUIAN Gregoire y Azniv G. de; MAGARIAN Minas y Alganush T. de; -q.e.p.d.-. Sus respectivas familias invitan a la misa de recordación, el 12 de noviembre a las 11 hs., en la Iglesia Armenia Surp Hagop, Cnel. Murguiondo 252, de Valentín Alsina.

COCINA

Isabel Tchalian

Chauchas a la napolitana

Cocinar 1 kilo de chauchas en agua hirviendo, agregándole un poco de sal y una pizca de bicarbonato de soda. Aproximadamente en 15 minutos, cuando estén tiernas, refrescarlas y escurrirlas. Poner en una sartén sobre el fuego 100 gramos de aceite, agregarle 2 dientes de ajo, 1 cebolla y un pimiento, todo bien picado. Dejar dorar y agregar le 4 tomates pelados y picados, un poco de perejil y de orégano; una vez rehogado, sazonar con sal, pimienta y un poquito de azúcar.

En una fuente para horno colocar la mitad de las chauchas cocidas y cubrir con la misma cantidad de salsa colocándole encima rodajas de queso muzzarella.

Terminar disponiendo las chauchas restantes, la salsa y el queso muzzarella. Espolvorear con queso rallado y colocar todo en horno bien caliente durante unos 20 minutos.

Setrag Krikorian
Satenik Gazarian de Krikorian

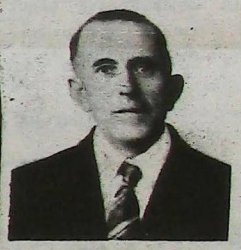

Sus hijos los recordarán siempre con gran cariño.

Centro Cultural General San Martín

Cabaret de las artes

"Bajo el cielo de Buenos Aires" lleva por título el espacio que el viernes 17 de noviembre, a las 20:15, presentará Felisa Kouyoumdjian. En él, Felisa dialogará con el poeta Hector Negro sobre "El tango como inspiración de la poesía". Serán intérpretes Georgette Grayeb y Máximo Paz.

Yamila Kargieman danzará las composiciones de Astor Piazzola: Balada para un loco y Buenos Aires 3001.

Bailando temas del poeta invitado, actuará Patricia Russo.

Periódico Armenio "GARDARABAD" de la ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a Vier. de 10.00 a 19.00 hs.

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 78.836
Director
NAHABET NAHABETIAN
-Corresponsalía, recepción de avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T.E.: 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70-3114 Montevideo